

ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ
МАЙСТЕРНОСТІ

Соціально-педагогічне посередництво у діяльності соціального педагога школи

Дипломна робота з соціальної педагогіки
(освітньо-кваліфікаційний рівень
«Бакалавр»)

студентки **4** курсу **42** групи
галузі знань:

0101 Педагогічна освіта

напряму підготовки:

6.010106 Соціальна педагогіка

Мартинюк Світлани Миколаївни

Керівник:

кандидат педагогічних наук,

старший викладач **С.А.Котловий**

Рецензент: доктор педагогічних наук,

доцент Уманського державного

педагогічного університету

імені Павла Тичини

І.О. Білецька

м. Житомир – 2015 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ШКОЛИ	6
1.1. Головні аспекти діяльності соціального педагога школи	6
1.2. Поняття та технологія посередницької діяльності соціального педагога школи	15
1.3. Види та методи посередницької діяльності соціального педагога школи	20
Висновки до розділу 1	30
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ	
ПЕДАГОГІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЇ ФУНКЦІЇ ТА	
ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗДІЙСНЕННЯ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЇ	
ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНИМИ ПЕДАГОГАМИ ШКОЛИ.....	
	31
2.1. Дослідження рівня готовності майбутніх соціальних педагогів до реалізації посередницької функції та специфіки реалізації посередницької функції соціальними педагогами школи	31
2.2. Тренінг та рекомендації для покращення реалізації посередницької функції соціальними педагогами школи	37
2.3. Програма вступного інструктажу з охорони праці та безпеки життєдіяльності в навчальному закладі	42
Висновки до розділу 2	50
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	57
ДОДАТКИ.....	63

ВСТУП

Актуальність дослідження. На даному етапі розвитку демократії і становлення громадянського суспільства Україна долає чисельні соціальні та економічні проблеми. Тому разом з розвитком суспільства виникає потреба у розвитку нових підходів, які б дозволили більш ефективно вирішувати конфлікти, які виникають у суспільстві. Одним із таких підходів є посередництво, що вже має визнання та застосування у інших країнах. Соціально-педагогічне посередництво має на меті встановити взаємозв'язок та спільну діяльність багатьох структур для вирішення проблем різних клієнтів соціальної роботи.

Посередництво має на меті професійне втручання у конфліктну ситуацію, створює для конфліктуючих сторін сприятливі умови самостійно приймати рішення щодо вирішення конфліктів. Варто зауважити, що керівником процесу розв'язання конфліктів здійснює нейтральний учасник – посередник (соціальний педагог).

Питанням посередництва у соціальній роботі займалося багато вітчизняних науковців, з них можна виділити: В. Васильєва, І. Зверева, А. Капська, І. Козубовська, Г. Лактіонова І. Миговича, Л. Міщик. Серед зарубіжних науковців варто відзначити: Дж. Рубін, Д. Пруїт, М. Пірен, А. Здравомислов, В. Полтавць, О. Пічкарь, В. Поліщук, Н. Собчак, В. Тищенко.

Соціальний педагог виконує роль посередника між особистістю та соціумом, таким чином виконує важливу роль у формуванні гуманних, морально і фізично здорових відносин у суспільстві, між дорослими та дітьми, сімейно-сусідському оточенні.

У нашій країні процес розвитку посередництва знаходиться на початковому етапі. Тому, існує потреба у тому щоб підвищити рівень поінформованості населення щодо посередництва. Необхідно проводити на дану тематику лекції, семінари, тренінги для більш досконалого здійснення

посередницької функції фахівцями соціальної сфери. Також дані заходи можна проводити серед молоді для обізнаності з даного питання та ефективнішої роботи у соціальній сфері.

Тому оволодіння знаннями та навичками з посередницької роботи є важливими для формування професійної компетентності соціальних педагогів. У становленні нової сфери професійної діяльності соціального педагога важливе значення набувають закладів освіти, які готують соціальних педагогів для здійснення посередницької функції.

Мета дослідження: визначення ефективності професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів до реалізації посередницької функції та специфіку здійснення посередництва соціальними педагогами школи.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати сутність посередницької діяльності соціального педагога та охарактеризувати види та методи посередницької роботи соціального педагога школи.
2. Дослідити рівень готовності майбутніх соціальних педагогів до виконання посередницької функції та специфіку реалізації посередницької функції соціальними педагогами школи.
3. Розробити тренінг та рекомендації щодо покращення реалізації посередницької функції соціальними педагогами школи.

Об'єкт дослідження: посередницька діяльність соціального педагога.

Предмет дослідження: професійна підготовка соціальних педагогів до здійснення посередництва.

Значення дослідження: можна отримати інформацію про особливості посередницької роботи соціального педагога школи та методику її реалізації. А також, на основі отриманих результатів проведеного дослідження було розроблено тренінг та рекомендації, щодо підвищення рівня готовності здійснювати посередницьку функцію соціальними педагогами школи.

Методи дослідження: аналіз науково-педагогічних джерел, що дало змогу визначити базові категорії дипломної роботи, методи узагальнення,

порівняння та синтезу були використані для систематизації теоретичного матеріалу, такі емпіричні методи як анкетування та глибинне інтерв'ю, а також метод бесіди ми використали для проведення експерименту, статистичні методи кількісної та якісної обробки отриманих результатів послуговували для обробки результатів експерименту.

Експериментальна база дослідження. Дослідження проводилось на базі студентів 2–5 курсів ЖДУ імені Івана Франка, спеціальності «Соціальна педагогіка» та соціальних педагогів шкіл та гімназій міста Житомир.

Апробація результатів дослідження. Зміст та актуальність наукової роботи викладено у науковій публікації автора: Мартинюк С.М. Роль соціально-педагогічного посередництва у діяльності соціального педагога школи // Актуальні проблеми соціальної сфери : [збірник наукових робіт викладачів і студентів / за заг. ред. Н. П. Павлик]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – С. 127–128. – (Випуск 4).

Структура роботи. Бакалаврська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел (60 найменування). Робота викладена на 62 сторінках друкованого тексту та 8 сторінках додатків.

РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ШКОЛИ

1.1. Головні аспекти діяльності соціального педагога школи

Школі притаманні три провідні аспекти роботи – управління, участь у вихованні дітей та організація оточення виховання. Тому діяльність усіх працівників школи здійснюється відповідно до цих аспектів роботи. Кожний із даних аспектів визначає конкретний напрямок роботи соціального педагога школи.

Ведення документації, планування діяльності соціальних педагогів загальноосвітніх навчальних закладів та їх участь в управлінні школою базується на основі Наказу № 864 від 28.12.2006 Міністерства освіти і науки України.

Участь в управлінні школою соціальний педагог здійснює за такими напрямками:

1. Консультування адміністрації школи, який у себе включає:

- а) проведення досліджень: соціологічних та соціально-психологічних;
- б) участь у вирішенні конфліктів.

Консультування здійснюється не лише у колективі учнів, а й в колективі вчителів та серед батьків.

2. Методична робота:

- а) проводить з вчителями на заняттях, на яких він має навчити їх прийомам соціометричного контролю за міжособистісною атмосферою в класі, допомогти вчасно розпізнати фактори ризику в учнівському колективі;
- б) участь у роботі консилиумів.

3. Позашкільна робота. Даний напрямок роботи має на меті:

- а) участь від імені школи соціального педагога в роботі місцевих органів

влади та самоврядування з питань вирішення соціально-педагогічних проблем та соціального розвитку, у розробці та обговоренні соціальних програм, проєктів не лише на місцевому рівні, але і регіональному;

б)

заємодія з органами управління та закладами освіти, соціального захисту, охорони здоров'я, комісіями у справах неповнолітніх для вирішення проблем;

в)

півпраця з організаціями, які можуть надати допомогу у вирішенні соціально-педагогічних проблем [30, С. 97–98].

Участь у виховній роботі передбачає такі основні напрямки:

1. Внутрішньошкільний моніторинг. Він передбачає виявлення та діагностування соціально-педагогічних проблем у шкільному колективі і включає:

а)

постереження за загальною ситуацією в школі, класних колективах, групах учнів, за взаємовідносинами між учителями, учнями, батьками;

б)

аналіз та прогнозування конфліктних проблемних соціально-педагогічних ситуацій.

2. Соціально-педагогічна реабілітація. Даний вид роботи ставить на мені проведення індивідуальної роботи з школярем у якого виникла соціально-педагогічна проблема. Дана реабілітація реалізується в таких видах діяльності:

а)

соціально-педагогічна підтримка, яку проявляється у співробітництві з органами місцевого самоврядування та різними організаціями, які мають повноваження для влаштування дитини та кошти на її утримання;

б)

оціальний контроль, у якому реалізують функцію школи як одного з суб'єктів системи профілактики дитячої бездоглядності та правопорушень, здійснюється у взаємодії з комісією у справах неповнолітніх та захисту їх прав;

в)

педагогічна реабілітація, що являє собою соціальну підтримку школі;

г)

профілактична робота, яка спрямована на попередження виявів девіантної поведінки, шкільної дезадаптації якої може бути викликана різними причинами [30, С. 98–99].

Соціальний педагог у школі надає такі послуги:

- адаптація дітей які йдуть до школи, перехід від початкової до середньої ланки та із середньої до дорослого життя;
- попереджування конфліктів, які можуть виникнути у дитячому колективі, вирішення конфліктної ситуації на початковій стадії та запобігання розвитку серйозніших проблем і допомагає учням у формуванні навичок у вирішенні проблем, управлінні стресом;
- виступає у ролі посередника між школою та сім'єю: допомагає вчителям та батькам подолати конфліктну ситуацію між школою, дитиною, батьками; визначити індивідуальні навчальні програми для дітей, які мають у цьому потребу цього;
- служить сполучною ланкою між батьками та школою, активізує батьків брати участь у шкільному житті;
- допомагає школярам подолати ситуації, які заважають їм встигати на заняття та відвідувати школу;
- бере участь у педрадах, батьківських зборах та інших зібраннях, які присвячені шкільному життю;

- проводить консультації з учителями та працівниками школи зрізних соціально-педагогічних питань з метою досягнення гармонійного життя у школі;
- організовує співпрацю вчителів та інших спеціалістів школи (психолог, дефектолог, лікар та ін.) для розробки індивідуальної стратегії допомоги дезадаптованим дітям; [56].

На сьогодні школярів спіткають ряд проблем, які негативно впливають на їх особистісне, соціальне та громадське становлення. Важливе значення у вирішенні проблем школяра має соціальний педагог, який безпосередню під час вирішення проблем виконує роль посередника.

До основних завдань соціального педагога у школі є:

- вивчення посадових обов'язків соціального педагога та нормативних документів діяльності школи;
- ознайомлення з напрямками та формами діяльності школи: виховної, навчальної, організаційної, управлінської; організацією та функціонуванням школи в цілому; структурою соціально-педагогічної служби міста, роботою відповідних підрозділів Управління освітою, молодіжною політикою міста та області, інших відділень та служб які мають соціально-педагогічну спрямованість;
- вивчення форм та методів соціально-педагогічної діагностики закладів навчання, учнівських та педагогічних колективів, соціального середовища школи, умов життєдіяльності учнів, педагогів, батьків;
- вивчення зібраного матеріалу, отриманого під час процесу діагностики соціально-педагогічних процесів;
- участь у проведенні бесід, виховних годин, лекцій з школярами та батьками дітей;
- дослідження досвіду соціально-педагогічної діяльності в зарубіжних країнах;
- ознайомлення з роботою інших спеціалістів школи [48, С. 52–57].

Базовими проблемами навчання та виховання, які складають напрямки роботи соціального педагога школи, є:

- осмислення учнем його правового статусу як громадянина;
- допомога дитині у розвитку її індивідуальних здібностей;
- первинна соціалізація учнів, формування дитячих та молодіжних груп та організацій;
- профорієнтаційна робота з групами учнів, які навчаються у старших класах;
- залучення учнів до трудової діяльності;
- подолання соціально-педагогічної напруги в школі, класному колективі;
- ефективність соціально-педагогічної діяльності класу, школи;
- формування колективу в класах та стилю поведінки учнів;
- залучення батьків до соціально-педагогічних процесів класу, школи;
- мотивація та адаптація учнів;
- подолання адаптаційних проблем учнів старших класів у колективах, які створено шляхом об'єднання класів;
- допомога в адаптації школярів, які позбавлені батьківського піклування, серед учнів звичайної школи;
- виявлення та покращення соціокультурної ролі школи в мікрорайоні та в населеному пункті;
- здійснення соціально-педагогічної паспортизації школи;
- покращення особливостей соціалізації дітей у школі;
- організування дозвілля школярів;
- виявлення та подолання проблем шкільного самоврядування;
- дослідження форм повсякденної поведінки учнів;
- дослідження та покращення соціальних цінностей школярів та особливостей ціннісних орієнтацій;

- формування громадянської позиції старшокласників, як напрямок політичної соціалізації;
- формування соціальної активності учнів;
- організація та проведення заходів щодо профілактики наркоманії серед учнів;
- виявлення проблем формування ціннісних орієнтацій старшокласників;
- соціальна адаптація учнів, які перевелися з інших шкіл або переїхали з іншого населеного пункту і навчаються в даній школі;
- дослідження та покращення процесів формування шкільного колективу;
- дослідження та покращення соціально-педагогічної ефективності позашкільної зайнятості школярів;
- формування ціннісних орієнтацій в учнів з неповних та неблагополучних сімей;
- залучення батьків до процесу соціальної адаптації учнів у школі та до участі до позашкільної діяльності дитини; [8, С. 71–72].

Важливу роль у діяльності соціального педагога має організація його зовнішніх зв'язків.

Щоб ефективно виконувати соціально-педагогічну діяльність соціальний педагог має володіти інформацією щодо центрів та організацій які б могли йому у його діяльності.

Для покращення своєї діяльності соціальний педагог повинен:

- зрозуміти потреби у здійсненні соціально-педагогічної діяльності в школах міста;
- ознайомитися з муніципальною соціально-педагогічною концепцією;
- зрозуміти вимоги з боку управління освіти дороботи соціального педагога школи;
- ознайомитися з індивідуальними видами діяльності соціального педагога в різних школах міста;

- вивчити структуру функціонування та управління соціально-педагогічної системи міста;
- визначити місце своєї школи на соціально-педагогічній карті міста [8, С. 72–73].

Предметом соціально-педагогічної роботи соціального педагога є посередницька діяльність між учнями та вчителями, а також між батьками та працівниками освіти, тобто діяльність з метою налагодження відносин у сфері освіти та сприяння більш ефективному виконанню функцій освіти як соціального інституту суспільства.

Під час своєї діяльності соціальний педагог крім взаємодії з навчальними колективами має звертати увагу й на позакласну роботу, тому що як відомо така робота сприяє формуванню у дитини взаєморозуміння, толерантності, також засвоєння системи соціально-рольових відносин у колективі.

Позакласна робота у сфері освіти мають свою специфіку. По–перше, вони реалізовані в різних навчальних закладах – школах, середніх спеціальних навчальних закладах, ВУЗах тощо. Позашкільна та дошкільна робота проявляється у різних формах , це клуби, курси, гуртки, спортивні, соціокультурні, національні, патріотичні та релігійні громадські об’єднання, які діють сумісно з навчальними закладами або також можуть діяти на їх базі.

По–друге, соціально-педагогічна робота у таких закладах пов’язана з проблемами, які не тільки виявлені у сфері освіти, але й можуть бути породжені нею. Щоб оцінити специфіку цієї роботи, необхідно дослідити соціально-педагогічні проблеми освіти, які можна поділити на кілька рівнів [16, с.40].

Перший рівень – проблеми, які з’являються через саму систему освіти. Рівень вимог суспільства до знань, професійної підготовки постійно зростає, але ще швидше зростає обсяг знань, необхідних для адекватного існування в суспільстві, поширюють функції освіти. Результатом цього є те, що шкільні

програми та пограми у вищих навчальних закладів постійно ускладнюються, збільшують за рахунок нових розділів та предметів. Разом і з цим зростають вимоги до учнів. При цьому часто зникає контроль над якістю та глибиною засвоєння знань, незважаючи на постійне збільшення вимог. Не існує якісної перевірки ступеня використання сучасними школярами та студентами даних знань. Дане інтенсивне навантаження навіть у здорової дитини призводить до стресового стану, а тим більше і в не здорових дітей, кількість яких стабільно і постійно збільшується. Це породжує серйозні проблеми. Дитина відмовляється навчатися, у дитини проявляється сильний стрес, немає зацікавленості до навчання та відсутність ходити у школу

Другий рівень – соціальні проблеми дітей з неблагополучних сімей, до яких належать і малозабезпечені сім'ї, і сім'ї, які живуть за межею бідності; сім'ї, яким не вдається упоратися з вихованням дітей, а також девіантні сім'ї. Хоча причини неблагополуччя різні, його наслідки для дітей бувають схожими: нервовий та психічний розлад, неадекватність реакцій, агресивність.

Або ж, навпаки, віктимність, залежна поведінка, аутизм, нездатність до роботи в школі або професійному навчальному закладі, до взаємодії з колективом та ін. Діти погано соціалізуються у суспільстві і не мають змоги отримати елементарні знання та навички, які їм будуть потрібні у майбутньому.

Третій рівень – проблеми, які породжені взаємодією різних учасників під час навчального процесу (учнів та вчителів, внутрішні взаємовідносини в колективах учнів, серед членів педагогічного колективу). З одного боку, вони пов'язані з особливостями сучасних дітей: гіперактивність при дефіциті уваги, невмотивована агресія та ін. З іншого боку, це пов'язано зі специфікою роботи учителів. Тут треба мати на увазі професійні акцентуації та соціально-професійні проблеми, неблагополучний стан здоров'я, емоційну невідповідність. До цього може призвести те, що вчитель переносить особисті проблеми на

свою роботу, що пізніше відображається у ставлення до дітей, підвищена агресії, не здатність допомогти дитині.

Проблеми учнів можна поділити на такі групи:

- 1) проблеми, які з`являються навчаючись: важкість засвоєння знань; категорична відмова учня від відвідування школи; педагогічна занедбаність дитини;
- 2) проблеми, пов`язані зі здоров`ям: хронічні захворювання, інвалідність; посттравматичний синдром; логоневроз; наслідки операцій, перенесених хвороб;
- 3) психологічні проблеми: відхилення у інтелектуальному розвитку; низька працездатність та часткове відставання в розвитку психічних функцій; розвиток особи яка має розумові відхилення; порушення емоційно-вольової сфери особистості; комунікативні проблеми; наслідки перенесеного фізичного або психічного насилля;
- 4) соціально-правові проблеми: сімейні проблеми, складні життєві умови; фізичне або психічне насилля над дитиною; умови в яких проживає дитина є неблагополучні або малозабезпечені, соціальна незахищеність, соціальне сирітство; соціальна дезорієнтація, схильність до протиправних вчинків [30, с. 104].

Отже, вирішення соціально-педагогічних та соціально-психологічних проблем, які виявляються у сфері освіти мають важливе завдання. Навчаючись учень не тільки отримує знання про світ, але й отримує навички які йому будуть потрібні у дорослому житті, засвоює різні соціальні ролі, знання про які отримує у соціумі, переймає з членів сім`ї з вчителів, родичів. Діти дуже сприйнятливі до доброти та зла. Тому важливо, які саме соціальні ролі він побачить на початковому рівні у своєму житті, яке ставлення відчує до себе від оточуючих, як сам себе буде ідентифікувати у

суспільстві. Упевненість у своєму майбутньому, успішність, самореалізація, ціннісні орієнтації, а також стан здоров'я залежить від того як буде сформування навчально-виховний процес.

1.2. Поняття та технологія посередницької діяльності соціального педагога школи

Посередницька діяльність є однією з важливих видів діяльності у роботі соціального педагога школи. Адже посередницька діяльність ставить на мені налагодження взаємозв'язку та спільної діяльності багатьох соціальних, державних і громадських структур для вирішення проблем різних соціальних груп ризику, дітей, сімей тощо.

У світовому досвіді, зокрема у США і Канаді, є окрема спеціальність – «посередник» (інша його назва – фахівець з розв'язання конфліктів). Посередництво використовують як альтернативу суду між потерпілим та правопорушником, у системі освіти, на робочому місці, в системі охорони здоров'я, для розв'язання міжнародних конфліктів. Цей підхід використовують у своїй професійній діяльності представники різних професій, зокрема, соціальні педагоги, психологи, вчителі, вихователі, дипломати [9, С. 72–88].

Посередництво, як важлива частина соціальної роботи, займає важливу роль в ефективному вирішенні проблем. Воно зорієнтоване на професійне втручання у конфліктні ситуації, посередництво утворює можливості для сторін самостійно приймати рішення щодо вирішення конфліктної ситуації. Керівництво процесом розв'язання конфліктів здійснює третій, нейтральний учасник у конфлікті – посередник, роль якого і виконує соціальний педагог.

Посередник – спеціаліст, який допомагає у взаємодії між клієнтом і іншими спеціалістами. Це проміжна ланка між особистістю та соціальними службами; [47, с.230].

Посередництво – це допомога у вирішенні проблем клієнта, яке здійснюється третьою стороною, процес допомоги відбувається за допомогою різних служб та спеціалістів, [47].

Соціальна посередницька діяльність - діяльність спеціаліста соціальної сфери, яка зумовлена діями соціальних суб'єктів, є причиною і наслідком цих дій і є способом вирішення та подолання соціального конфлікту [47, с. 231].

Виходячи з вище зазначеного можна зробити висновок, що соціальний педагог є посередником між особистістю та соціумом, який активно бере участь у формуванні гуманних, виховуючих, морально і фізично здорових відносин у соціальному середовищі, сім'ї, сімейному оточенні, між дорослими та дітьми.

Соціальний педагог школи виконуючи роль посередника обов'язково має визначити співпадання потреб учнів з видом діяльності тих закладів, які можуть надати професійну і компетентну допомогу.

Для цього потрібно провести діагностику проблеми яка виникла. Також соціальний педагог має володіти інформацією про види послуг, які надають різні заклади. Це дозволить йому швидко відреагувати на проблему, оцінювати її і давати клієнту чіткі пояснення про те, хто і як може йому допомогти.

Отже, соціальний педагог як посередник повинен бути готовим до професійного виконання таких функцій:

- Прогностична,
- Діагностична,
- Експертно-консультативна,
- Організаційна,
- Профілактична.

Виходячи із вище зазначеного, соціальний педагог має володіти знаннями про:

- особливості виникнення соціального конфлікту та соціальних проблем;
- сутність соціального діалогу для їх вирішення конфлікту;

- теоретичні знання й практичні навички у галузі соціальних досліджень для діагностування проблеми;
- знання та навички щодо профілактики проблемних ситуацій;
- володіння технологіями процесу переговорів і враховувати вимоги соціального діалогу;
- вміння створювати умови, якіможуть задовольнити інтереси обох сторін, між якими соціальний педагог постає посередником, а також дані інтереси не мають суперечити чинному законодавству. [6, С. 192–196].

Посередницька робота соціального педагога здійснюється за певною технологією.

Соціально-педагогічна технологія – це сукупність прийомів, методів і впливів, що застосовуються для досягнення поставлених цілей у процесі соціального планування, розвитку та розв’язання різних соціальних проблем [47, с.36].

В діяльності соціального педагога як посередника можна виділити три технологічні етапи:

- 1) Виявлення проблеми клієнта та оцінка можливостей її вирішення;
- 2) Вибір закладу, здатного допомогти клієнту у вирішенні проблеми;
- 3) Допомога клієнту у встановленні контакту з потрібною службою і допомога в прийомі клієнта даним закладом;

Для підвищення ефективності посередницької діяльності соціальний педагог використовує ряд перевірених на практиці прийомів:

- 1) Соціальний педагог надає клієнту необхідні дані про заклад, який може йому допомогти:адреса і номер телефона; прізвище, ім’я, по-батькові спеціаліста; пояснити де знаходиться заклад і яким транспортом туди можна доїхати. Також важливо чітко пояснити клієнту яку саме допомогу може надати заклад і що він має від нього очікувати. Але ініціатива встановлення контакту із даним закладом, домовленість про зустріч і сама зустріч лишається лише за клієнтом. Бувають випадки,

що клієнт ще не готовий щоб отримати допомогу і йому потрібна просто інформація про заклад де йому можуть допомогти та час на роздуми.

- 2) Полегшити взаємопорозуміння між клієнтом та закладом може супроводжуючий лист написаний соціальним педагогом. У такому листі зазначається детальний опис причин і цілей звертання до закладу і заклад чітко уявляє, що від них очікує клієнт, яку саме допомогу він потребує і як вони можуть йому в даній ситуації допомогти.
- 3) Необхідно перед тим як направити клієнта в заклад попередньо туди зателефонувати і попередити заклад про візит клієнта та надати загальну інформацію про цю людину.
- 4) Можливо, що клієнта у заклад буде супроводжувати хтось із його рідних чи близьких, тому необхідно данну людину попередньо проінформувати про правила і стиль поведінки у закладі, проінформувати яку допомогу він може надати та що необхідно буде від клієнта.

Такі організаційні прийоми дають можливість клієнту швидко і без проблем зв'язатися з необхідним закладом, поліпшують його знаходження там і полегшують налагодження взаємовідносин самого клієнта з динним закладом .

Соціальний педагог виконуючи роль посередника в даній ситуації повинен переконатися в тому, що зустріч відбулася і було надано допомогу клієнту. Якщо зустріч не відбулася, то вияснити соціальний педагог має дізнатися чому зустріч не відбулася. Важливо, щоб клієнт повідомляв соціального педагога про результати першої зустрічі з спеціалістами закладу, про власну оцінку закладу та оцінку свого візиту в даний заклад. Соціальний педагог повинен тримати ситуацію під власним контролем поки взаємодія клієнта з закладом не стане стабільною і міцною[18, С. 136–142].

Соціальний педагог має збудувати відносини при яких клієнт здобуде впевненість, має відчувати увагу до себе, що про нього хтось піклується. Це і являється певним чином допомогою у розв'язанні проблеми.

У посередницькій діяльності виділяють ряд технологічних підходів, до них можна віднести:

- 1) Підхід «виграти/виграти» – соціальний педагог має спільно з клієнтом знайти шляхи розв'язання проблеми.
- 2) Творчий підхід – якщо клієнт знаходиться у важкому стані допомогти йому спрямувати свою енергію на пошук нових рішень, знайти позитивне у власному житті чи в життєвій ситуації.
- 3) Емпатійність – необхідність звернути увагу учасників на відсутність у них емпатії, заохотити учасників до розуміння один одного, співпереживання.
- 4) Необхідно спрямувати учасників на розуміння того, що у них рівні можливості, щоб вони спільно застосували владу чи вплив – активний нейтралітет.
- 5) Необхідно встановити правило «критика думки, а не людини», щоб клієнти могли висловлювати власну думку, власні емоції і при цьому щоб це не ображало одну із сторін.
- 6) Самому соціальному педагогу необхідно зберігати спокій та рівновагу. Важливо абстрагувати проблеми на роботі і проблеми у власному житті, щоб ці сфери не пов'язувати і не переносити проблеми на роботу з клієнтом.
- 7) Сам соціальний педагог має зрозуміти чи готовий він до вирішення конфлікту чи не може виникнути проблем через внутрішні переживання .
- 8) Переконавання клієнта в тому, що якщо працювати над проблемою, то конфлікт можливо вирішити, подолати негативні наслідки ситуації. Але невід'ємною умовою має бути те, що сам соціальний педагог буде в це вірити та співпереживати клієнту.

- 9) Спрямувати клієнта на виявлення їхніх потреб – соціальний педагог спрямовує процес вирішення проблеми, але не його зміст, він не має вказувати клієнтам що їм робити та як вирішити ситуацію, а лише спрямовує їх до того вирішення, яке найбільше задовольнить клієнта.
- 10) Також соціальний педагог в обов'язковому порядку веде записи зустрічей. В яких занотує найважливіші моменти.
- 11) Проведення з учасниками вправу на вироблення альтернативних рішень – проведення «мозкового штурму» з клієнтами з метою накопичення рішень для вирішення проблеми, які можуть в майбутньому стати альтернативними. Цікаві та корисні ідеї під час роботи з клієнтом потрібно обов'язково занотувувати, а по закінченню вправи обговорити з клієнтом.
- 12) Володіння мистецтвом переговорів – соціальний педагог має критикували лише проблему– «нападати на проблему», а не на клієнта. Адже критика має бути самої ідеї, ситуації, а не клієнта;
- 13) Заміна «однак» на «і»; виключення заперечених понять та слів із загальної картини, яка створюється соціальним педагогом
- 14) Соціальний педагог має надати клієнтам якомога більше варіантів вирішення конфліктної ситуації. [16]

Отже, соціальний педагог звертається до посередницької діяльності тоді, коли соціальний педагог не може знайти сам шляхи та засоби вирішення проблеми клієнта, або ж у закладі в якому працює. Тоді він рекомендує і сприяє зверненню клієнта до необхідного спеціаліста та закладу який може допомогти у вирішенні проблеми.

1.3. Види та методи посередницької діяльності соціального педагога школи

Посередництво є важливою функцією соціально-педагогічної діяльності і в загальноосвітній школі.

Соціальний педагог виступає посередником між соціумом та учнем. Проаналізувавши посередницьку функцію можна назватитакі напрямки його здійснення:

- між школярем та установами, структурами;
- між школярем та вихователями, вчителями;
- між школярем та батьками;
- між школярем та іншими спеціалістами, які беруть участь у вирішенні різноманітних проблем школяра;
- між школярем та молодіжними групами, групами ровесників тощо.

Для того щоб соціальний педагог школи ефективно виконував посередницьку функцію він повинен дотримуватися ряду правил і володіти певними знаннями:

- розуміння проблем учня;
- перейматися змістом проблеми школяра та психологічним станом дитини через дану проблему;
- адекватного виражати та представляти проблему школяра;
- володіти інформацією про соціальні ресурси різних закладів та установ, які мають можливість допомогти у вирішенні проблем учня;
- володіти інформацією щодо професійних можливості суміжних професій, представники яких приєднуються до вирішення проблем школярів (класний керівник, психолог тощо);
- уміти забезпечити порозуміння різних спеціалістів та сприяти їхньому ефективному співробітництву;
- створити умови довіри до соціального педагога учня і людей, з якими у нього виникають проблеми, дані умови можна досягнути завдяки професіоналізму та сумлінній роботі соціального педагога, в подальшій роботі це забезпечить більш ефективне вирішення проблеми дитини та допоможе в майбутньому цій же дитині довіритися спеціалісту. [46]

Крім учня соціальний педагог для більш ефективного вирішення проблеми має взаємодіяти з батьками школяра. Так як сім'я є першим і найважливішим інститутом соціалізації дітей.

Сім'я виступає середовищем де живе та розвивається дитина, сім'я являється оточенням в якому дитина перебуває завжди і стабільно. Якість якого залежить від того наскільки батьки дитини обізнані у принципах виховання та їх участь у суспільному житті. Важливим аспектом є майновий стан сім'ї та зайнятість на роботі, від умов структури сім'ї та умов її проживання. Скільки часу батьки можуть приділити дитині та роботі. Чи являється сім'я багатодітною чи не повною – усі ці фактори впливають на розвиток та соціалізацію дитини.

У даний час сучасна сім'я переживає період глибоких змін та важких випробувань. Змінюються життєві принципи, норми життя суспільства, взаємини дітей та батьків стають все більш емоційно психологічними, на зміну батьківській владі настає авторитет особистості батьків. Буває таке, що діти мають вищий рівень освіти ніж батьки тому їх цікавіше проводити час поза родиною, аби не спілкуватися з членами сім'ї. Але часто батьків не задовольняє характер занять та місце проведення часу дітей з однолітками. А контролювати, забороняти батьки не завжди можуть та вміють правильно це робити і діти не завжди правильно реагують на контроль батьків. Тому що рано чи пізно настає момент коли страх перед батьками втрачає свою силу і тут необхідно щоб існувало взаємопорозуміння та повага, а не страх, який поступово вже стає вже менш ефективним. Але часто батькам важко виховати повагу у своїх дітей і вони просто базують все на владі та страхі, що і призводить до сімейних конфліктів [31].

Стосунки між дітьми та батьками часто загострюються. Коли діти вже старшого віку вони все менш бояться батьків, не прислухаються до їхніх слів та їхньої думки. На жаль, класний керівник чи інші вчителі не завжди можуть надати кваліфіковану допомогу батькам у вирішенні ситуації. Тому робота соціального педагога з сім'єю сприяє створенню педагогічно правильних

стосунків у сім'ї. Адже батьків більше за все важка атмосфера у сім'ї, труднощі в поведінці, спілкуванні, навчанні дитини, бездуховність, конфлікти з вчителями, гіперактивність, неврози, суїцидальні спроби, проблеми, пов'язані статевим вихованням дітей.

Робота соціального педагога школи з сім'єю проводиться за допомогою декількох методів:

- інформаційно-теоретичний(лекції, семінари для батьків);
- тренінговий (в більш не офіційному стилі донести батькам інформацію щодо проблеми яка їх спіткала, шляхів її вирішення);
- консультативний(бесіди , як індивідуальні, так і групові).

Необхідно зазначити, що інформаційно-теоретичний та консультативний метод роботи соціального педагога з батьками відносно недавно почали використовуватися у соціально-педагогічній практиці школи [42, С. 84–95].

Спеціальну виховну роботу з сім'єю соціальний педагог проводить коли у сім'ї простежуються відхилення у вихованні дітей. З педагогічно неспроможними сім'ями перш за все роботу спрямовують на підвищення їх психолого-педагогічного рівня. З цією метою їх залучають до загальної системи виховання.

Із сім'ями педагогічно пасивними працюють переважно індивідуально. Робота полягає тому, щоб донести батькам хибності своєї поведінки, пробудити почуття відповідальності за своїх дітей, усвідомлення потреби дітей та шляхи як це можливо досягти, змінити систему стосунків у сім'ї, але не від'ємною частиною даної роботи має бути усвідомлення батьками своєї вини, помилок, обов'язково має бути присутнє бажання докорінно змінити сімейний уклад.

У роботі з антипедагогічними сім'ями використовують їхнє бажання того, щоб дітибули чесними, культурними, здоровими, щасливими. З ними обговорюють недоліки у вихованні дітей, виявляють шляхи їх усунення, зміни сімейних стосунків. Не потрібно очікувати швидких результатів, тому

що з даною категорією працювати важко. Робота має обов'язково провидитися повільно та систематично. Надзвичайно важливо посіяти в них сумніви у правильності їх методів виховання, змусити їх замислитися над результатами виховання, дійти самим до висновку що вони роблять не так і як можна це змінити.

Батькам, у яких бізнесова робота, потрібно донести, що такий стиль виховання дитини в сім'ї робить її самотньою, емоційно нестійкою. Таким дітям і в дорослому житті, напевно, буде непросто, вони будуть замкнуті, не спроможні до взаємодії з іншими людьми. Тому батькам потрібно задуматися про адаптацію їх дітей до реального життя, варто донести до них, що не потрібно перекладати відповідальності за виховання дітей з себе на вчителів, репетиторів, нять. Дитині необхідний емоційний зв'язок саме з батьками, їхня активна участь у житті дитини важливіша, ніж машина, охорона і прислуга. Діти мають відчувати, що для батьків вони важливі не менше ніж робота та достаток у сім'ї. У таких сім'ях слід заохочувати інтерес дітей до навчання, а не нав'язувати їм інформацію, що вищий навчальний заклад і роботу їм забезпечить матеріальне становище сім'ї [25].

Треба також обговорювати те, що відгородження дитини від однолітків звужує коло її спілкування, вони не навчаться будувати свої стосунки з різними людьми і в майбутньому, самотійному житті цій дитині буде дуже важко.

Крім цього необхідно з батьками проводити бесіди щодо профілактики шкідливих звичок в учнівському середовищі. З цією метою соціальному педагогу потрібно дати батькам такі поради:

- 1) Встановлювати і дотримуватися загальноприйнятих норм поведінки, чіткого режиму життя (розподіл часу для праці, навчання, дозвілля, відпочинку), стабільний режим дня; практикувати визначення кожному членові сім'ї його обов'язків, контролювати їх виконання, спільно з дітьми аналізувати стан життя родини, її перспективи, сімейні плани

тощо. Щоб дитина відчувала себе частиною сім'ї і не мала необхідність шукати потрібне в іншому оточенні.

- 2) Постійно тримати в полі зору шкільне життя дитини, цікавитись її успіхами, проблемами, труднощами з якими діти стикаються у школі. Разом з дитиною шукати шляхи вирішення проблем.
- 3) Цікавитися інтересами та запитаннями які у дитини виникають. Виявити того до чого дитина прагне і чим в даній ситуації можуть допомогти батьки.
- 4) Виховувати у дітей відповідальне, ціннісне ставлення до свого здоров'я, пояснювати що шкідливі звички ні до чого хорошого не призведуть, а в майбутньому можуть мати пагубні наслідки;
- 5) Популіризувати у сім'ї обов'язок допомагати літнім людям, в майбутньому своїм батькам і родичам, дітям, нужденним, в майбутньому утримувати свою сім'ю.
- 6) Необхідно розмовляти з дітьми про проблеми асоціального змісту життя окремих людей (наркоманів, токсикоманів, алкоголіків), але робити це педагогічно грамотно. Не повчати, заставляти, лякати та погрожувати. Важливо знати, що думають самі діти на цю тему, якою інформацією вони вже володіють і яку інформацію їм ще необхідно подати.
- 7) Обмежувати доступ дітей до інформації, що популяризує наркоманію, приваблює їх результатом від уживання наркотичних і токсичних речовин (кіно, відеофільми, пісенні твори, що акцентують на привабливих сценах «кайфування» в стані наркотичного одурманення свідомості, розуму людини).
- 8) Розвивати дітей та заохочувати у них самостійність, уміння грамотно одстоювати власну позицію, переконання; навчати їх протистояти агітації прихильників сучасного способу життя, прикрашеного наркотичними і токсичними речовинами, алкоголем тощо. Необхідно щоб діти самі розуміли що їм потрібно і могли контролювати своє

життя не піддаючись на чужі спокуси і не жили чужими думками, переконаннями та вчинками.

- 9) Постійно бути на зв'язку з спеціалістами школи, іншими виховними закладами, допомагати їм у пропаганді й утвердженні здорового способу життя підростаючого покоління, активно приймати участь у житті школи.
- 10) Знати і вміти пояснити основні прикмети чи зовнішні ознаки вживання дітьми наркотиків, токсичних речовин. Пояснювати до чого це може призвести і що варто робити в подібній ситуації.
- 11) Бути готовим до співпраці та консультацій з педагогами, психологами, медиками; до відвертої, спокійної розмови з дитиною на «незручні» теми; до прийняття «дисциплінарних» рішень щодо обмеження «непродуктивного» часу життя дитини і контактування її з «підозрілими» товаришами [25].

Соціальний педагог школи повинен володіти інформацією, що в дитячому чи молодіжному об'єднанні закладені такі соціально-виховні функції:

- пізнавальна: засвоєння та застосування нових знань, умінь, навичок, формування вмінь які дозволять об'єктивно аналізувати події, що відбуваються у країні і світі;
- захисна: кожна організація має на мені одне із найважливіших завдань, це захист інтересів та прав членів їхньої організації;
- регулятивна: дана функція має на мені врегульовувати взаємини молоді, дітей та їх діяльності;
- організаторська: сприяння та допомога у розвитку організаторських здібностей у дітей та молоді;
- комунікативна: організація виконує роль місця та засобу спілкування між дітьми, молоддю та дорослими;
- соціальних зв'язків: проявляється у налагодженні контактів між дитячими, молодіжними і дорослими організаціями, у контактах зі

школою, державою, громадськістю іншими дитячими і молодіжними організаціями та об'єднаннями у посередництві між дітьми, молоддю та суспільством у цілому [19, с. 32].

Особливу увагу соціальний педагог повинен приділяти роботі з дитячими та молодіжними громадськими організаціями, які є легалізованими державними органами, мають статус юридичної особи і здійснюють свою діяльність відповідно до Законів України та інших законодавчих і нормативних актів.

Будучи суб'єктом соціозахисних дій, молодіжні і дитячі громадські організації мають право:

- розробляти та реалізовувати спеціальні програми для залучення уваги до своїх проблем та проблем молодих людей певного регіону (мікрорайону, навчального закладу тощо). Проекти та програми дитячих і молодіжних громадських організацій, що представляються на конкурсній основі можуть одержати фінансову та адміністративну підтримку;
- заключати угоди з установами та організаціями про спільну діяльність, а це означає, що в такому випадку організація несе юридичну відповідальність за результати своєї діяльності.

Завдання соціального педагога полягає в тому щоб ефективно використовувати цей потенціал за призначенням. Для того щоб більш ефективно виконувати роль посередника йому необхідно:

- розуміти завдання та зміст державної молодіжної політики, усвідомлювати яку роль і місце у її реалізації займають організації, дитячі і молодіжні рухи;
- володіти знаннями щодо законодавства, що стосується діяльності дитячих та молодіжних громадських організацій та використовувати ці знання для продуктивної соціально-педагогічної діяльності;
- розуміти зміст та форми діяльності дитячих і молодіжних громадських організацій;

- чітко визначати свою роль та місце у взаємодії з організаціями та як ці організації можуть допомогти у досягнення цілей і завдання своєї соціально-педагогічної діяльності;
- правильно обирати форми та методи взаємодії з окремими об'єднаннями та молодіжним рухом у цілому.

Щодо видів та методів взаємодії з дитячими та молодіжними організаціями то сюди можна віднести:

- партнерство: налагодження та спільна діяльність стосунків соціального педагога школи з організацією (рухом), визначення спільних завдань і цілей та їх подальша спільна реалізація;
- керівництво, лідерство: даний метод є можливим коли соціального педагога визнають лідером серед учасників однієї або кількох організацій і він має певний досвід у керівництві та організації громадської діяльності;
- координація: коли соціальний педагог координує діяльність кількох організацій або спільний проект (програму) у разі коли усі учасники визнають його право виконувати таку роль;
- посередництво: соціальний педагог виконує роль третього лиця, його діяльність спрямована на налагодження контактів, обмін досвідом організації з іншими організаціями, державними установами, навчальними закладами тощо;
- наставництво: передбачає передачу соціальним педагогом досвіду організації громадської діяльності об'єднанню і активно сприяє втіленню цього досвіду у практику діяльності об'єднання.

Шляхи взаємодії при цьому можуть бути різноманітними:

- надання допомоги у визначенні цілей, попередження про труднощі, які можуть виникнути при їх реалізації;
- привернення уваги до вирішення проблем організацій, об'єднань, державних органів влади;

- допомога у налагодженні взаємодії та партнерства дитячих і молодіжних організацій з іншими соціальними інститутами для співпраці та спільної діяльності, організації соціальної допомоги дітям і молоді.
- включення дітей і молоді у пошук рішення існуючих проблем для цього необхідно створювати органи самоврядування, адже кому як не дітям знати проблеми з якими вони мають зустрітись у своєму житті;
- організація роботи дітей і молоді, спрямованої на надання допомоги одноліткам та іншим людям. При цьому соціальний педагог створює умови для вибору сфери соціальної діяльності й організує підготовку до цієї діяльності. З цією метою соціальний педагог проводить діагностику індивідуальних особливостей дитини, ознайомлюється з варіантами вибору майбутньої діяльності чи відповідає вона індивідуальним можливостям тощо;
- формування у дітей та соціальних знань і вмінь, що можуть забезпечити єдність соціального захисту і соціального самозахисту. Для того щоб молоді люди краще адаптувалися до системи соціальних відносин, щоб вони були готові до реалізації соціальних функцій, щоб успішніше проходила соціалізація;
- використання дорослими членами організацій оптимальних педагогічних засобів для підготовки дітей до соціального спілкування, цивілізованого вирішення конфліктних ситуацій, участі в різних формах соціальної діяльності, а також здійснення аналізу цієї діяльності з метою більш ефективного включення в неї;
- соціальний педагог повинний працювати з кожною молодою людиною, використовуючи можливості дитячих та молодіжних об'єднань, організацій, щоб попередити можливі асоціальні дії, що вона може зробити в силу не тільки низького рівня моральності, але й індивідуальних психологічних якостей особистості.

Висновки до розділу 1

Соціальні педагоги відіграють важливу роль в навчально-виховному процесі учнів шкіл. Якщо раніше соціально-педагогічні функції виконували класні керівники, заступники директорів з навчальної та виховної роботи та інші спеціалісти, то сьогодні цей великий спектр роботи виконує одна конкретна людина – соціальний педагог.

Однією із важливих функцій яку виконує соціальний педагог є посередницька. Вона має на мені встановлення взаємозв'язку та спільної діяльності багатьох громадських, соціальних та державних структур для вирішення проблем різних соціальних груп ризику, дітей, сімей тощо (клієнтів).

Соціальний педагог який працює в загальноосвітній школі, як посередник мусить бути готовим до професійного виконання таких функцій: прогностична, діагностична, експертно-консультативна, організаційна та профілактична.

В посередницькій роботі соціального педагога можна виділити три технологічні етапи:

- 1) Вияснення проблеми клієнта, оцінка можливостей її вирішення;
- 2) Аналізування та вибір закладу, який може допомогти клієнту вирішити проблему;
- 3) Допомога клієнту у встановленні контакту з потрібною службою і допомога в прийомі клієнта даним закладом;

Ефективне здійснення соціальним педагогом посередницької функції можливе в разі дотримання ряду умов та професійної обізнаності в питаннях посередництва.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЇ ФУНКЦІЇ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗДІЙСНЕННЯ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНИМИ ПЕДАГОГАМИ ШКОЛИ

2.1. Дослідження рівня готовності майбутніх соціальних педагогів до реалізації посередницької функції та специфіки реалізації посередницької функції соціальними педагогами школи

Посередницька діяльність є важливою ланкою соціально-педагогічної діяльності соціальних педагогів, тому знання та вміння щодо посередництва є важливими для формування професійної компетентності соціальних педагогів. У розвитку даної сфери професійної діяльності помітною є роль закладів освіти, які готують соціальних педагогів для здійснення соціально-педагогічної діяльності та виконання посередницької функції в тому числі.

Гіпотеза дослідження: посередницька діяльність є важливим напрямом роботи соціального педагога школи і залежить від рівня підготовленості спеціаліста.

У зв'язку з цим, нами було проведено дослідження, яке складалося з двох етапів:

На першому етапі ми дослідили наскільки студенти, тобто майбутні соціальні педагоги, обізнані в посередницькій діяльності, наскільки великим є їх багаж теоретичних знань щодо даного питання та наскільки вони готові виконувати посередницьку функцію у своїй професійній діяльності в майбутньому.

На другому етапі ми дослідили особливості реалізації посередницької функції діючими соціальними педагогами школи. Наскільки ефективно і часто вони займаються посередницькою діяльністю чи вважають вони дану функцію важливою своєї роботи.

Аналіз результатів першого етапу дослідницької роботи:

Серед вибірки студентів 2–5 курсів соціально-психологічного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка (спеціальності «Соціальна педагогіка»), ми провели дослідження, за допомогою якого ми визначити наскільки майбутні соціальні педагоги готові до здійснення посередницької діяльності та їх знань, умінь і навичок щодо цього напрямку діяльності соціального педагога.

Дослідження проводилося за допомогою анкети, яка була розроблена на основі досліджень кандидата педагогічних наук, доцента, заступник директора Інституту гуманітарних і соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка» Гайдук Н. М. [Див. додаток А] для визначення рівня готовності майбутніх соціальних педагогів до здійснення посередницької діяльності.

Оцінка респондентів стосовно свого рівня теоретичної обізнаності щодо посередницької роботи:

- Низький рівень - 7%
- Середній рівень - 72%
- Високий рівень - 21% (див. рис.2.1.)

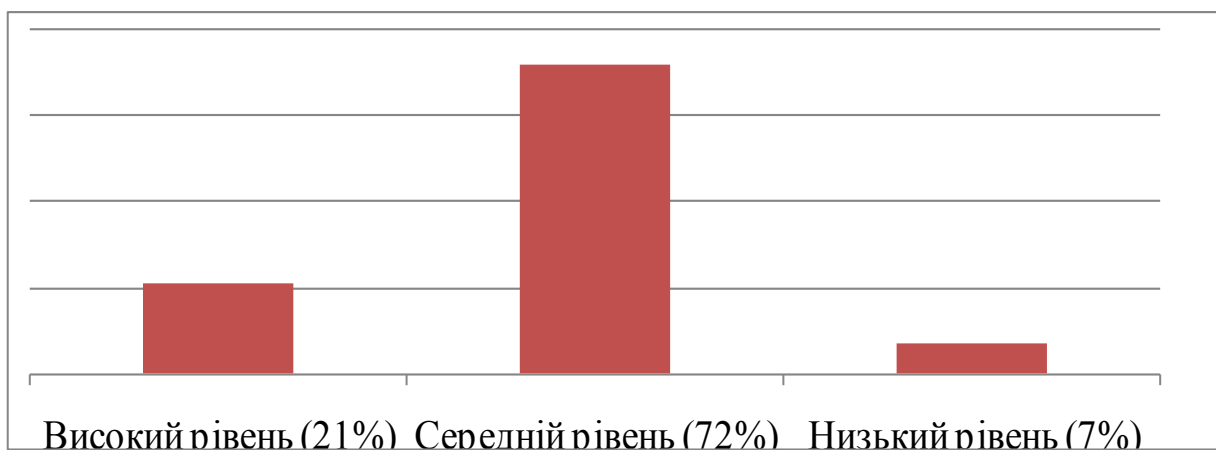

Рис. 2.1. Власна оцінка респондентів щодо своєї теоретичної обізнаності в посередництві

Однак варто зазначити, що реальні знання студентів відрізняються від їхньої власної оцінки своїх знань. Так як відповіді опитуваних на запитання типу: «Посередник це ...», «Посередництво – це...» «Які три основні етапи виділяють в посередницькій роботі соціального

педагогашколи?», та інші, свідчать про низьку обізнаність по темі посередництва. Мало хто дав чітку і вичерпану відповідь на дані запитання, більшість відповіли лише поверхнево. Інші взагалі не вказали деякі визначення.

За результатами опитувальника, можна вивести наступні дані:

- 43% студентів показали середній рівень обізнаності в посередницькій діяльності соціального педагога школи.
- 57% мають загальні уявлення про посередницьку соціально-педагогічну функцію. (див. рис 2.2.)

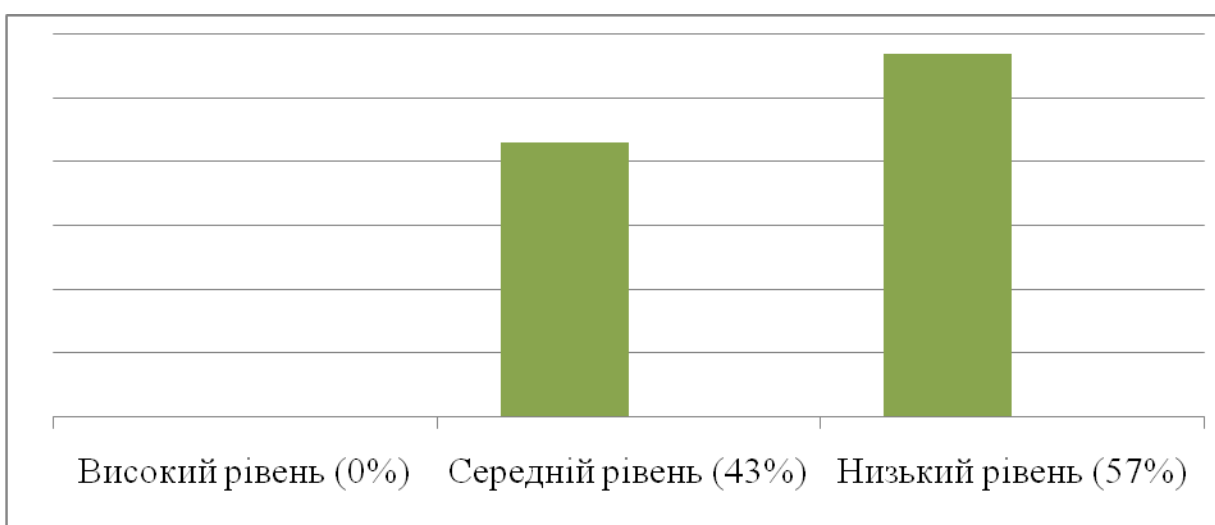

Рис. 2. 2.Рівень обізнаності студентів в посередництві

Але усі майбутні соціальні педагоги вказали, що відчуваютьщо не готові до здійснення практичної діяльності в посередницькому напрямку роботи.Причиною цього являється те, що у них мало або взагалі відсутня практичні навички роботи у даному напрямку.

Лише 17% опитуваних має певний досвід у здійсненні соціально-педагогічної посередницької функції. Більшість студентів цей досвід здобувся під час проходження наукових практик у загальноосвітніх школах. Студенти зазначали, що в усіх випадках вони виступали посередником між учнями які перебували один з одним у конфліктних відносинах, інколи між учнем та вчителем.

Серед труднощів, що виникали при реалізації посередницької діяльності, найчастіше виділялися такі як:

- відсутність знань щодо технології здійснення посередництва;
- проблеми в налагодженні контактів (співпраці) із сторонами,
- між якими студенти виконували роль посередника.

Студенти, що взяли участь в дослідженні вважають, що існує потреба у підвищенні рівня підготовленості соціальних працівників до здійснення посередницької діяльності;

Якщо говорити про власну оцінку самих респондентів до здійснення посередницької діяльності, то результати виявилися майже однаковими:

- 58% респондентів вважають, що мають достатній рівень знань та навичок для здійснення посередницької діяльності.
- 42% респондентів вважають себе не підготовленими до здійснення посередницької діяльності. (Див. рис 2.3.)

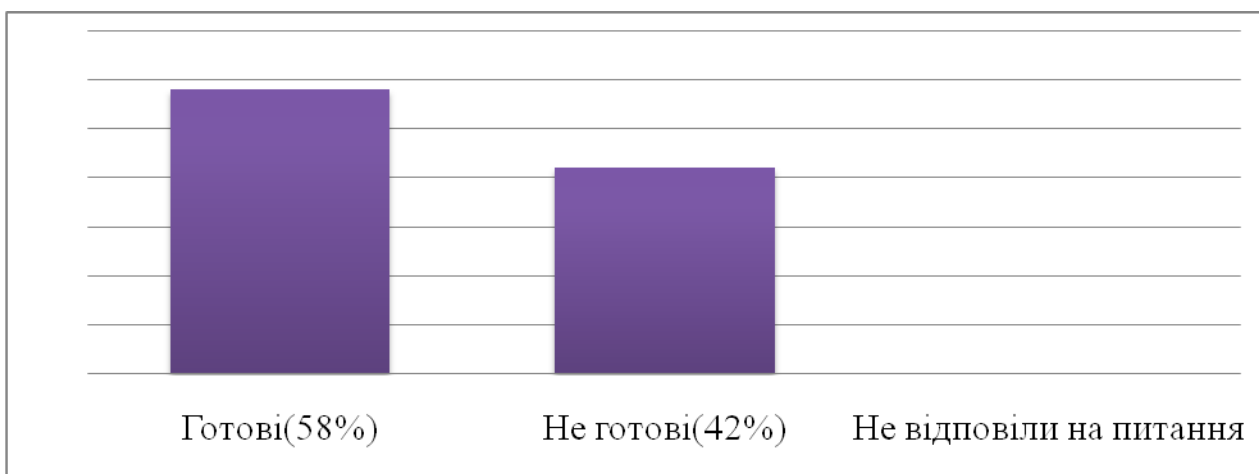

Рис. 2.3. Оцінка респондентів щодо готовності здійснення посередницької діяльності

Головними причинами таких відповідей, вони називають відсутність практичного досвіду або невелика акцентуація на роль посередництва у соціально-педагогічній діяльності під час вивчення профільних дисциплін.

Аналізування результатів другого етапу дослідницької роботи:

Другий етап нашого дослідження мав на мені розглянути специфіку реалізації посередницької функції соціальними педагогами школи. З цією метою з соціальними педагогами загальноосвітніх шкіл міста Житомира було проведено інтерв'ю, що складалося із запитань різного типу (див. Додаток Б).

У процесі дослідження взяло участь вісім спеціалістів, що займають посаду соціального педагога в загальноосвітніх школах. Майже усі досліджувані виявилися молодого віку, тому можна зробити висновок, що ці спеціалісти нещодавно отримали дипломи і можуть реально оцінювати роль навчального процесу у здійсненні ними посередницької соціально-педагогічної діяльності. Кожен із опитуваних має вищу освіту і стаж роботи, в загальному, становить не менше одного року. Варто зазначити, що не усі із вищезазначених осіб мають диплом за спеціальністю «Соціальна педагогіка», що, як можна припускати, є негативним чинником, який впливає на виконання ними обов'язків соціального педагога загальноосвітніх шкіл. Так, як навчання в університеті включало не лише засвоєння знань за спеціальністю «Соціальна педагогіка», а ще навчання на практичного психолога та вчителя - предметника.

Отож за допомогою проведеного дослідження ми отримали наступні результати: на запитання «Які соціально-педагогічні функції Ви можете назвати найголовнішими у своїй соціально-педагогічній роботі?» було виявлено, що соціальні педагоги вважають найголовнішими організаційну, профілактичну та корекційну функції. Пояснюючи свій вибір тим, що в своїй діяльності доводиться звертати велику увагу організаційним моментам. А також, проводити роботу з учнями з девіантною поведінкою – профілактичну і корекційну. Друге місце у рейтингу вибору соціальних педагогів посіли такі функції, як посередницька та захисна. На третьому місці розмістилися діагностична та консультативна.

Таким чином, соціальні педагоги загальноосвітніх шкіл ставлять на перші місця по мірі важливості організаційну, профілактичну та корекційну функції. Пояснюючи це тим, що великий обсяг їхньої роботи заключається

саме в організаційних моментах по питаннях різностороннього життя школи та ведення документації, що зменшує час на інші види роботи.

На прохання оцінити важливість посередницької функції у своїй роботі, ми отримали такі результати: п'ять соціальних педагогів вважають цей напрям роботи важливим, а троє спеціалістів не надають цій функції особливого значення. Проте, усі опитувані зазначили, що часто виступають у ролі посередника.

При виконанні своєї роботи соціальним педагогам найчастіше доводиться виступати посередником між самими ж учнями (головною причиною чого являються конфлікти), між школою та батьками учнів, а також між учнями і різними громадськими та державними організаціями.

На думку опитуваних соціальних педагогів, головними умовами, що забезпечують ефективність виконання ними посередницької функції є: рівень професіоналізму спеціаліста; досвід роботи у посередницькому напрямку; також ті методи та форми, що обирає соціальний педагог для реалізації посередницької функції; проінформованість людей, з якими працює соціальний педагог, щодо посередницької соціально-педагогічної роботи. Так як люди часто ставляться з недовірою до методів та форм роботи спеціаліста це заважає в ефективності виконання роботи спеціалістом, адже багато часу йде на створення довіри до соціального педагога та його соціально-педагогічної роботи.

На запитання «З якими організаціями та установами співпрацюєте особисто Ви?» ми отримали такі відповіді: гуртки та секції; будинки культури; лікарні; дитяча кімната міліції; різні громадські організації та інші.

Соціальні педагоги загальноосвітніх шкіл оцінили свій рівень знань, які отримали навчаючись в університеті щодо посередницької роботи наступним чином див.таблицю 2.1.:

Таблиця 2.1.

Рівень знань щодо посередницької діяльності соціальних педагогів

Рівні знань щодо посередницької діяльності соціальних педагогів

Низький	Середній	Високий
3 особи	5 осіб	0 осіб

Такі результати дослідження вказують на те, що ВУЗівська підготовка відіграє велику роль у здійсненні соціальними педагогами школи посередницької функції. А це означає, що гіпотезу нашого наукового дослідження доведено – «Посередницька діяльність є важливим напрямом роботи соціального педагога школи, процес реалізації якого залежить від рівня підготовленості спеціаліста».

2.2. Тренінг та рекомендації для покращення реалізації посередницької функції соціальними педагогами школи

Розвиток посередництва в Україні та результати проведеного нами дослідження, показують, що існує потреба у підвищенні рівня підготовки соціальних педагогів до здійснення посередницької діяльності.

Тренінг для покращення рівня реалізації посередницької функції соціальними педагогами школи

Назва тренінгу: «Соціальний педагог – посередник»

Мета: підвищити рівень готовності соціального педагога школи до виконання посередницької діяльності у своїй роботі та мотивувати соціального педагога до виконання посередницької функції;

Очікувані результати: сформувати в учасників усвідомлення важливості посередництва для їх професійної діяльності.

Характеристика групи учасників: соціальні педагоги, майбутні соціальні педагоги

Кількість учасників: 10–15 осіб

Принципи роботи групи:

- Критика думки, а не людини
- Комфортне спілкування
- Саморозкриття
- Зворотній зв'язку

- Активність
- Неконкурентний характер відносин
- Мобільна тиша
- Конфіденційність

План роботи:

1. Збір учасників;
2. Господарські питання (розташування місць для коротких перерв, задоволення гігієнічних потреб учасників,);
3. Відкриття тренінгу. Хід роботи:

1. Вправа на знайомство учасників

Мета: Знайомство учасників.

Час – 15 хвилин

Матеріали – аркуші А4, ручки.

Для того, щоб розпочати нашу роботу, ми з вами познайомимося. А зробимо це таким чином: кожен на отриманому аркуші паперу обведе свою руку, посередині (на долоні) напише своє ім'я, а на пальцях – слова, які характеризують Вас.

2. Вправа «Сонечко»

Мета: дізнатися очікування учасників

Час – 15 хвилин

Матеріали – стікери, аркуш з намальованим сонячним диском, ручки.

Кожен учасник пише очікування від тренінгу і папірці прикріплюють у вигляді променів навколо сонячного диска.

3. Вправа «Гаманець асоціацій»

Мета: виявити асоціації з поняття «посередництво» в учасників тренінгової групи.

Час – 10 хвилин

Матеріали – стікери, ручки.

На стікерах напишіть слова, які асоціюються з поняттям «Посередництво». Коли учасники заповнили гаманець словами, тренер виймає кожне слово і проводиться обговорення асоціацій.

4. Вправа «Мозковий штурм»

Мета – активна розумова робота учасників.

Час – 15 хвилин

Матеріали – плакат, ручки.

Група ділиться на 3 підгрупи, кожній з яких дається плакат на якому зазначено «Посередник - це ...». Соціальні педагоги протягом 5 хвилин заповнюють плакат де мають зазначити хто такий посередник і навіщо він потрібен? Після закінчення заповнення плакату один з представників групи з кожної групивиходить і зачитуєміркування групи.

Перерва

Кава-брейк

15 хв.

5. Вправа «Дискусія»

Мета – дати можливість висловити власні думки щодо, щодо необхідності посередництва у роботі соціального педагога.

Час – 20 хвилин

Матеріали: 2 плакати, ручки.

Групу об'єднаємо у дві команди і пропонуємо підготувати аргументи для дискусії на тему: «важливість посередництва у професійній діяльності соціального педагога школи». Одна підгрупа готує аргументи для підтвердження, інша для заперечення по темі. Провести обговорення, виявити чи було важко писати аргументи.

6. Вправа "Минуле - майбутнє".

Мета – дати можливість учасникам розповісти про власну роботу як посередниката які завдання ще стоять на меті.

Час – 15 хвилин.

Матеріали - приладдя для письма та малювання.

Кожен учасник тренінгу пише або малює, що він вже зробив як посередник і що ще хоче зробити. І що для цього необхідно. По закінченню кожен учасник показує і розповідає написане(намальоване).

7. Вправа «Валіза якостей»

Мета: активізувати учасників. Провести дискусію

Час – 20 хвилин

Учасники складають у символічну валізу ті якості, які потрібні соціальному педагогу для здійснення посередницької діяльності. При цьому визначаючи на скільки важлива ця якість людини і до чого може призвести її відсутність.

8. Вправа «Віночок побажань»

Мета: Завершення тренінгу. Підведення підсумків

Час – 15 хвилин

Кожному із учасників пропонується продовжити такі фразу: «На цьому тренінгу я...», « Я бажаю вам...». Та дати відповідь на такі запитання:

- на скільки кожен учасник визначив для себе значущість розвитку своєї особистої продуктивності. Чи змінилася думка яка була на початку тренінгу.
- ефективність даного тренінгу для усвідомлення важливості посередництва як одного з із видів соціально-педагогічної діяльності.

Рекомендації щодо покращення реалізації посередницької функції соціальними педагогами школи

Для удосконалення посередницької діяльності в Україні можна запропонувати такі заходи:

1. Затвердити, на державному рівні, обов'язковість посади соціального педагога в абсолютно усіх загальноосвітніх школах України.
2. Включити спеціальні дисципліни з посередництва у навчальні плани вищих закладів освіти, які готують соціальних працівників та інших фахівців соціальної сфери;

3. Упровадити окрему спеціальність «посередник», використовуючи закордонний досвід програм у сфері професійної освіти;
4. Відобразити зміст підготовки фахівців до здійснення посередництва у відповідних документах;
5. Визначити основні функції та комплекс усіх знань, вмінь та навичок, які необхідні для здійснення професійних обов'язків соціальних посередників;
6. Забезпечувати навчальні заклади науково-методичною літературою з тематики посередницької роботи;
7. Перекладати на українську мову та видавати іноземні наукові матеріали з питань теорії і практики посередництва;
8. Адаптувати іноземний досвід застосування посередництва до умов України;
9. Надавати студентам більше можливості отримувати досвід на практиці і збільшувати кількість самих практик.
10. Проводити серед дипломованих соціальних педагогів спеціальні програми, курси та тренінги, що сприятимуть покращенню та полегшенню їхньої посередницької діяльності.
11. На курсах підвищення кваліфікації соціальних педагогів звертати особливе значення на вивчення особливостей посередницької роботи.
12. Проводити Всеукраїнські, обласні, районні та університетські наукові конференції на теми посередницької діяльності соціальних педагогів.
13. За допомогою засобів масової інформації просвітлювати суспільство про посередницьку діяльність, як альтернативу вирішення своїх проблем з допомогою третьої (незацікавленої) особи – соціального педагога.
14. Пропонувати та забезпечувати клієнтів служб для сім'ї, дітей та молоді послугами соціальних посередників.

2.3. Програма вступного інструктажу з охорони праці та безпеки життєдіяльності в навчальному закладі

1. Загальні відомості

1.1. Трудова дисципліна ґрунтується на свідомому і сумлінному виконанні правил.

1.2. Працівники (назва закладу) (далі – заклад) приймаються на роботу за трудовим договором, контрактом або на конкурсній основі згідно до чинним законодавством. Вони можуть працювати за сумісництвом згідно з чинним законодавством України.

1.3. Усі працівники при прийнятті на роботу і в процесі роботи (раз на три роки) проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності (пожежна і радіаційна безпека, техніка безпеки при виконанні робі, що можуть привести до травмування, надання першої допомоги потерпілим від нещасних випадків, про правильні дії при виникненні аваріях тощо) та періодично інструктажі (вступний – один раз при оформленні на роботу, первинний, повторний, позаплановий та цільовий).

1.4. Допуск до роботи осіб, які не пройшли спеціального навчання, інструктажів і перевірки знань з охорони праці та безпеки життєдіяльності, забороняється.

1.5. Працівники зобов'язані:

- виконувати правила внутрішнього розпорядку, дотримуватися дисципліни праці, трудитися сумлінно;
- виконувати вимоги з охорони праці та безпеки життєдіяльності, передбачені відповідними правилами та інструкціями;
- берегти обладнання, інвентар, матеріали, навчальні посібники, тощо, виховувати у дітей бережливе ставлення до майна закладу;
- у встановлені строки проходити медичний огляд.

1.6. Коло обов'язків (робіт), що їх виконує кожен працівник закладу за своєю спеціальністю, кваліфікацією чи посадою, визначається посадовими та

функціональними інструкціями і положеннями, затвердженими в установленому порядку тарифно-кваліфікаційними довідниками посад службовців і тарифно-кваліфікаційними довідниками робіт і професій робітників, положеннями і правилами внутрішнього розпорядку закладу.

1.7. У закладі для вчителів за погодженням з профспілковим комітетом встановлений п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями, а для окремих педагогічних працівників і обслуговуючого персоналу робочий тиждень (день) визначається графіками роботи.

1.8. Час початку і закінчення роботи встановлюється у відповідності з режимом робочого дня і затверджується директором закладу. Робочий час педагогічних працівників визначається навчальним розкладом, графіком роботи.

1.9. Тривалість робочого дня обслуговуючого персоналу і робітників визначається графіком змінності, який складається відповідно до встановленої тривалості робочого часу на тиждень.

1.10. На бажання працівника, який працює у святковий день, йому може бути наданий інший день відпочинку.

1.11. Необхідність підвищення рівня безпечних умов праці у закладі, як одного із навчально-виховних закладів зумовлена особливою турботою про збереження життя і здоров'я підростаючого покоління. У процесі навчання учні оволодівають різносторонніми знаннями, вони також залучаються до суспільне корисної, продуктивної праці. У зв'язку з цим, першочерговим є завдання створення здорових і безпечних умов праці й навчання.

1.12. Охорона здоров'я і життя учнів під час навчально-виховного процесу закладу, при залученні їх до суспільно корисної праці організовується так, щоб заздалегідь виключити можливі несприятливі наслідки, а заходи щодо виконання вимог норм, правил та інструкцій з техніки безпеки, щоб мали попереджувальний, профілактичний характер, тобто виключали б ситуації, які можуть призвести до травматизму.

1.13. Обов'язковим у роботі з охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладі є навчання та інструктування про безпечні методи праці працюючих і безпечні методи навчання для учнів.

1.14. Виконання вимог правил з техніки безпеки вчителями та викладачами і класними керівниками закладу, завідуючими кабінетами, адміністрацією та іншими працівниками є обов'язковим у роботі, яка спрямована на організацію безпечних та здорових умов праці співробітників, а також збереження життя та здоров'я учнів - під час проведення занять у навчальних кабінетах, лабораторіях, спортивних залах, інших навчальних приміщеннях закладу та в період проведення навчальних заходів (екскурсії, практичне навчання на свіжому повітрі, змагання тощо) за межами закладу.

2. Основні положення Закону "Про охорону праці", Кодексу законів про працю та інших нормативних актів про охорону праці (Основні законодавчі акти з охорони праці).

2.1. Основні положення щодо реалізації конституційного права громадян на охорону праці, їх життя і здоров'я у процесі трудової діяльності визначає Закон України "Про охорону праці", введений в дію Верховною Радою з 14 жовтня 1992 р. із змінами від 2002 року Закон "Про охорону праці" поширюється на всіх громадян, що працюють (ст. 2).

2.2. Закон проголошує, що кожен працівник має право відмовитись від дорученої роботи, якщо створилася ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я, або для людей, які його оточують (ст. 7. вищезазначеного закону).

2.3. Працівникам видається безплатно за встановленими нормами спецодяг та інші засоби індивідуального захисту на таких видах робіт (ст. 10. вищезазначеного закону).

- на роботах, пов'язаних із забрудненням;
- на роботах, що здійснюються в несприятливих температурних умовах;
- на роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці.

2.4. Якщо нещасний випадок трапиться внаслідок невиконання працівником вимог нормативних актів про охорону праці, виділяється розмір допомоги, який визначається комісією з розслідування нещасного випадку.

2.5. У разі смерті потерпілого встановлюється такий розмір одноразової допомоги його сім'ї: не менше п'ятирічного заробітку працівника на його сім'ю, і, крім того, не менше однорічного заробітку на кожного утриманця потерпілого, а також на його дитину, яка народилася після його смерті (ст. 11. вищезазначеного закону).

2.6. Закон передбачає також відшкодування моральних збитків працівникові, якщо небезпечні або шкідливі умови праці призвели до них, порушили нормальні життєві зв'язки потерпілого.

3. Кодекс законів про працю України — основний закон національного трудового законодавства

3.1. Законодавство про працю України визначає правові засади і гарантії здійснення громадянином України права розпоряджатися своїми здібностями продуктивної і творчої праці, регулює трудові відносини працівників усіх підприємств, установ незалежно від форми власності.

3.2. Працівники мають право на:

- відпочинок згідно з законами про обмеження робочого дня та робочого тижня і про щорічні оплачувані відпустки;
- здорові і безпечні умови праці;
- матеріальне забезпечення у порядку соціального страхування у старості, при хворобі, втраті працездатності, а також матеріальну допомогу у разі безробіття;
- об'єднання у професійні спілки;
- вирішення колективних трудових конфліктів.

3.3. Закон України "Про охорону здоров'я населення" визначає правові, організаційні, економічні та соціальні основи охорони здоров'я населення в Україні. Згідно цього закону громадяни зобов'язані:

- піклуватися про своє здоров'я і здоров'я своїх дітей, не шкодити здоров'ю інших громадян;
- проходити своєчасні профілактичні щеплення та медичні огляди;
- надавати невідкладну допомогу іншим громадянам, які потрапили в умови, що загрожують їхньому життю і здоров'ю.

4. Загальні правила електробезпеки

4.1. Електробезпека - це система організаційних і технічних заходів і засобів, які забезпечують захист людей від шкідливого і небезпечного впливу електричного струму, електричної дуги, електромагнітного поля і статичної електричної електрики.

4.2. Електротравма – це травма, викликана впливом електричного струму або електричної дуги.

4.2.1. Особливості електротравматизму:

- організм людини не наділений властивістю, за допомогою якої можна було б визначити наявність електроструму;
- електротравма може виникнути без безпосереднього контакту зі струмо-провідниками, частинами устаткування (ураження через електричну дугу, крокову напругу, тощо);
- електричний струм, проходячи через тіло людини, діє не тільки в місцях контактів і на шляху проходження через організм, а й на центральну нервову систему, що спричиняє ураження внутрішніх органів (порушення нормальної діяльності серця, зупинку дихання тощо).
- дія електричного струму на організм людини супроводжується зовнішнім ураженням тканин та органів у вигляді механічних ушкоджень електричних знаків, електро-металізації шкіри, опіків.
- електричний струм, проходячи через організм людини, спричиняє термічну, електролітичну та біологічну дії.

- термічна дія струму виявляється в опіках окремих ділянок тіла, в нагріванні до високої температури кровоносних судин, нервів, серця, мозку, що стає причиною серйозних функціональних розладів.
- електротермічна дія струму виявляється в розкладанні органічної рідини крові, що призводить до значних порушень її фізико-хімічного складу.
- біологічна дія струму виявляється у подразненні і збудженні живої тканини організму, що супроводжується мимовільним скороченням м'язів.
- тривалість проходження струму через організм впливає на кінцевий результат ураження: чим довше проходження струму, тим більша можливість тяжкого і смертельного наслідку.
- правильне користування електроенергією виключає випадки ураження електричним струмом.

4.3. Основні вимоги, яких потрібно дотримуватись при користуванні електроенергією:

- захист від коротких замикань (автомати, пробкові запобіжники) у електропроводці повинен бути завжди справним.
- заміна заводських запобіжників, навіть тимчасово, усілякими металевими провідниками ("жучками") може стати причиною нещасного випадку чи пожежі.

4.4. Основною умовою безпечного застосування електроенергії у приміщеннях є справний стан ізоляції електропроводів, електроприладів і апаратів, електричних щитків, вимикачів, штепсельних розеток, лампових патронів і світильників, а також електрошнурів, з допомогою яких вмикають в електромережу електроприлади, тому необхідно слідкувати за станом ізоляції, забезпечуючи своєчасний ремонт.

4.5. Щоб уникнути пошкодження ізоляції, забороняється:

- підвішувати електропровід на цвяхах, металевих і дерев'яних предметах;

- перекручувати проводи;
- закладати провід і шнури за газові і водопровідні труби, за батареї опалення;
- витягати за шнур вилку з розетки.

4.6. У приміщеннях, де електропроводка зроблена закритим способом під штукатуркою, забивання у довільні місця стіни цвяхів (костилів) для підвішування штор, картин та інших предметів, а також пробивання отворів і борінок може призвести до пошкодження схованої електропроводки і ураження електричним струмом. Тому всі подібні роботи треба виконувати, попередньо переконавшись у відсутності в даному місці електропроводки.

4.7. Освітлювальну арматуру і електролампи небезпечно чистити від забруднення і пилуки при ввімкненому вимикачі, тобто під напругою, мокрими чи вологими ганчірками. Чистку треба виконувати при вимкненому вимикачі сухою ганчіркою, стоячи на підставці, яка не проводить електроструму.

4.8. Пошкоджені вимикачі, лампові патрони, штепсельні розетки, електроприлади і апарати заборонено замінювати під напругою. Для цього прилад, апарат слід вимкнути з електромережі, а при ремонті електропроводки – викрутити запобіжник (чи вимкнути автомат). Цю роботу повинна виконувати особа, яка обізнана з правилами ремонту.

4.9. При користуванні переносними приладами, електроінструментами небезпечно одночасно торкатись батареї опалення, водопровідних труб та інших заземлених металевих конструкцій, тому що при пошкодженні ізоляції електричного приладу через тіло людини, яка доторкнулась до названих металевих конструкцій, пройде небезпечний для організму струм.

4.10. Небезпека ураження електричним струмом може виникнути також у таких випадках:

- при користуванні електроприладами із пошкодженою ізоляцією, електроплитками із відкритою спіраллю;

- саморобними електропечами, електроводонагрівачами, при заповненні водою електронагрівальних приладів (чайників, каструль, самоварів, тощо), вже ввімкнених в електромережу;
- при порушенні порядку ввімкнення приладу у електромережу необхідно електрошнур спочатку підключити до приладу, а потім до мережі, а не навпаки;
- при застосуванні оголених кінців проводу замість штепсельних вилок.

4.11. Діти, не усвідомлюючи небезпеки, доторкаються до електроприладів, ввімкнених у електромережу, і часто отримують опіки й більш серйозні травми. Необхідно виключити можливість доступу дітей до електроприладів і відкритих розеток.

4.12. Особливо обережним треба бути при користуванні електроенергією у вологих приміщеннях, у приміщеннях із земляною, цегляною і бетонною підлогою (підвали, ванна кімната, вбиральня та ін.), які є добрим провідником струму, бо за таких умов небезпека ураження електричним струмом збільшується. Тому в санвузлах та інших подібних приміщеннях не дозволяється встановлювати вимикачі і штепсельні розетки, користуватись ввімкненими в електромережу різними електронагрівальними приладами (плитками, камінами, рефлекторами), пральними машинами і переносними світильниками, а також використовувати стаціонарні світильники без запобіжної арматури.

5. Основи гігієни та санітарії

5.1. Санітарія - це система організаційних і технічних заходів, спрямованих на усунення потенційно небезпечних факторів і запобігання захворювань та отруєнь.

5.2. До організаційних заходів санітарії належать:

- дотримання вимог охорони праці жінок та осіб віком до 18 років;
- проведення попередніх та періодичних медичних оглядів;
- забезпечення працюючих у шкідливих умовах лікувально-профілактичним обслуговуванням.

5.3. Технічні засоби , які використовуються для виконання санітарних вимог передбачають:

- систематичне підтримання чистоти у приміщеннях і на робочих місцях;
- розробку та конструювання обладнання, що виключає виділення пилу, газів та пари, шкідливих речовин у приміщеннях;
- влаштування систем вентиляції та кондиціонування робочого місця із шкідливими умовами праці;
- забезпечення захисту працюючих від шуму, вібрації, різних видів випромінювання.

5.4. Граничні норми підймання та переміщення вантажів вручну для жінок становлять 10 кг, для підлітків віком 16–17 років встановлені такі граничні норми переміщення та підймання важких речей: для юнаків – 12,6 кг; для дівчат – 6,3 кг.

5.5. Забороняється використання побутових приміщень не за призначенням. Усі побутові приміщення повинні мати на видному місці укомплектовані аптечки. Дезінфекцію побутових приміщень необхідно здійснювати не рідше одного разу на місяць.

5.6. Працівник має право:

- одержувати інформацію про стан свого здоров'я на основі висновків медичної комісії;
- відмовитись від роботи, яка протипоказана йому згідно з медичними висновками.

5.7. Працівник зобов'язаний проходити в установленому порядку і термінах медичні огляди та виконувати медичні рекомендації.

Висновки до розділу 2

Для детальнішого розгляду питання посередництва, специфіки його здійснення та ролі професійної підготовки у виконанні цієї функції соціальними педагогами загальноосвітніх шкіл, нами було проведено експериментальне дослідження. Воно складалося із двох етапів:

На першому етапі ми досліджували рівень готовності майбутніх соціальних педагогів до виконання посередницької діяльності. На другому етапі дослідження – особливості реалізації посередницької функції соціальним педагогом школи.

Проаналізувавши отримані результати було з'ясовано, що майбутні соціальні педагоги так оцінили свій рівень теоретичної обізнаності щодо виконання посередницької функції:

- Низький рівень – 7% респондентів;
- Середній рівень – 72% респондентів;
- Високий рівень – 21% респондентів.

Та дослідження показало, що реальний відсоток таких студентів набагато менший ніж вважають самі студенти.

За результатами опитувальника, можна вивести наступні данні:

- 43% студентів показали середній рівень обізнаності в посередницькому напрямку роботи соціального педагога.
- 57% мають загальні уявлення про посередницьку соціально-педагогічну функцію.

Лише 17% опитуваних має певний досвід у здійсненні соціально-педагогічної посередницької функції. Більшість студентів цей досвід здобувся під час проходження наукових практик у загальноосвітніх школах.

Що стосується питання про те, як самі респонденти оцінюють власний рівень підготовленості до здійснення посередницької діяльності то результати майже однакові:

- 58% респондентів готові виконувати посередницьку соціальну роботу вже зараз;
- 42% респондентів вважають себе не підготовленими до даної діяльності.

Головними причинами таких відповідей, вони називають відсутність практичного досвіду або невелика акцентуація на роль посередництва у соціально-педагогічній діяльності під час вивчення профільних дисциплін.

Другий етап нашого дослідження передбачав розгляд специфіки реалізації посередницької функції соціальними педагогами школи. За результатами якого ми виявили, що у соціальних педагогів загальноосвітніх шкіл на перших місцях організаційна, профілактична та корекційна функції, посередницька функція не посідає місце в першій трійці.

Також спеціалісти зазначити, що часто виступають у ролі посередника. Але соціальним педагогам найчастіше доводиться виступати посередником між самими ж учнями (головною причиною чого являються конфлікти), між школою та батьками учнів, а також між учнями і різними громадськими та державними організаціями, становами.

Такі результати дослідження вказують на те, що ВУЗівська підготовка відіграє велику роль у здійсненні соціальними педагогами школи посередницької функції. Тому існує потреба у підвищенні рівня професійної підготовки за спеціальністю «Соціальна педагогіка».

Враховуючи результати дослідження, нами було розроблено тренінг та рекомендації щодо покращення реалізації посередницької функції соціальними педагогами школи. Рекомендації включають в себе дії як на державному так і на регіональному рівня. Тренінг «Соціальний педагог – посередник» має на меті підвищити рівень готовності соціальних педагогів школи до виконання посередницької діяльності та мотивувати їх до даної роботи. Адже соціальні педагоги зазначити, що виступають в ролі посередника постійно, але не назвали даний вид діяльності важливим.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У бакалаврській роботі наведене теоретичне узагальнення та експериментальне дослідження проблеми готовності соціального педагога до посередницької діяльності. Отримання результати дають підстави для наступних висновків:

1. Соціально-педагогічне посередництво являється одні із підходів в соціально-педагогічній діяльності, що вже здобув широке міжнародне визнання та практичне застосування. Посередництво як нова сфера професійної діяльності піднімає ряд питань які стосуються як і його особливостей так і професійної підготовки соціальних педагогів до здійснення цього підходу до розв'язання конфліктних ситуацій. Розгляд посередництва, хоча і представлений великою кількістю публікацій, але це не забезпечує достатнього рівня проінформованості в українському суспільстві стосовно щодо цього альтернативного способу вирішення суперечки, адже більшість літератури є іншомовною і не усі спеціалісти мають до нього доступ або елементарну проінформованість про особливості даного виду соціально-педагогічної роботи.

Соціальний педагог який виконує ролі посередника обов'язково має визначити співпадання потреб учнів з видом діяльності тих закладів, які можуть надати професійну і компетентну допомогу у вирішенні конфліктної ситуації.

Виконуючи функцію соціально-педагогічного посередництва, соціальний педагог використовує існуючі методи та форми діяльності з певними категоріями, такими як: учень та різні установи і організації, учень та вчителі, дитина та батьки, учень та групи ровесників, молодіжні групи.

2. Проведено емпіричне дослідження серед студентів 2-5 курсів Житомирського державного університету імені Івана Франка, соціально-психологічного факультету, які навчаються за спеціальністю «Соціальна педагогіка» та соціальних педагогів шкіл міста Житомира.

Дослідження складалося із двох етапів. На першому етапі нами було виявлено рівень готовності майбутніх соціальних педагогів до реалізації посередницької функції. До уваги бралися їхні знання та вміння щодо посередництва.

Проаналізувавши отримані результати було з'ясовано, що майбутні соціальні педагоги так оцінили свій рівень теоретичної обізнаності щодо виконання посередницької функції:

- Низький рівень 7%; - Середній рівень 72%; - Високий рівень 21%

Та дослідження показало, що реальний відсоток таких студентів набагато менший ніж вважають самі студенти.

За результатами опитувальника, можна вивести наступні дані:

- 43% студентів показали середній рівень обізнаності в посередницькому напрямку роботи соціального педагога.
- 57% мають загальні уявлення про посередницьку соціально-педагогічну функцію.

Лише 17% опитуваних має певний досвід у здійсненні соціально-педагогічної посередницької функції. Більшість студентів цей досвід здобувся під час проходження наукових практик у загальноосвітніх школах.

Що стосується питання про те, як самі респонденти оцінюють власний рівень підготовленості до здійснення посередницької діяльності то результати майже однакові:

- 58% респондентів готові виконувати посередницьку соціальну роботу вже зараз;
- 42% респондентів вважають себе не підготовленими до даної діяльності.

Головними причинами таких відповідей, вони називають відсутність практичного досвіду або невелика акцентуація на роль посередництва у соціально-педагогічній діяльності під час вивчення профільних дисциплін. Студенти вважають, що було б доцільно ввести в навчальні плани

дисципліни з основ посередницької роботи. А також збільшити кількість практик.

Також нами досліджено та проаналізовано специфіку виконання соціальними педагогами шкіл посередницької функції. В результаті чого ми отримали такі дані: соціальні педагоги, що працюють в загальноосвітніх школах, вважають найголовнішими організаційну, профілактичну та корекційну функції. Соціальні педагоги шкіл часто виконують посередницьку роботу. При цьому зустрічаючись із певними проблемами, а саме – відсутність багатьох учнів та деяких батьків йти на контакт; низька обізнаність батьків щодо сутності роботи соціальних педагогів.

На думку опитуваних, ефективність у посередницькій роботі забезпечує активна взаємодія усіх сторін посередницького процесу, а також рівень професіоналізму спеціаліста. Більшість соціальних педагогів оцінили свій рівень знань, що отримали у вищих навчальних закладах, як такий, що прирівнюється до достатнього. Всі подальші знання набувалися поступово, при здійсненні практичної роботи.

3.Враховуючи вище зазначені результати дослідження, нами було розроблено:

1. Тренінг соціальним педагогам, які працюють в загальноосвітніх школах - «Соціальний педагог – посередник».

Метою якого є підвищити рівень готовності соціальних педагогів школи до виконання посередницької діяльності. Адже не зважаючи на те, що соціальні педагоги зазначили, що постійно використовують посередницьку функції, але важливою її не назвали.

2. Рекомендації з метою підвищення рівня готовності майбутніх соціальних педагогів до реалізації посередницької функції.

Вони включають в себе дії як на державному так і на регіональному рівнях.

Проведене дослідження не вичерпує усієї глибини поставленої проблеми. Перспективи подальшої науково-дослідної роботи вбачаємо у

більш глибокому аналізі проблем, які стають перед студентами під час засвоєння посередницької функції. Також важливим є запровадження спецкурсу для соціальних педагогів школи, де б вони змогли поновити свої знання з даної теми та засвоїти знання та навички щодо яких не були проінформовані.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артющкіна Л. М. Соціальний педагог школи: теорія і практика роботи / Л. М. Артющкіна. – Суми: Сум ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2004. – 124 с.
2. Басов Н. Ф. Социальный педагог: введение в профессию : учеб. пособ. / Н. Ф. Басов, В. М. Басова, А. Н. Кравченко. – М. : Академия, 2006. – 256 с.
3. Безпалько О. В. Зміст та напрями професійної діяльності соціального педагога в загальноосвітніх закладах / О. В. Безпалько // Проблеми педагогічних технологій. – Луцьк, 2002.
4. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях : навч. посіб. / О. В. Безпалько. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 134 с.
5. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка : схеми, таблиці, коментарі : [навч. посіб.] / О. В. Безпалько. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 208 с.
6. Борисов А. В. Социальная педагогика / А. В. Борисов, под. ред. В. А. Никитина. –М, 2000.
7. Василькова Ю. В. Социальная педагогика. Курс лекций / Ю. В. Василькова, Т. А. Василькова. – М., 1999 .
8. Введення у соціальну роботу : навчальний посібник / А. М. Бойко, І. М. Грига, Н. В. Кабаченко, Р. І. Кравченко, Д. В. Полтавець, Т. В. Семигіна. – К. : Фенікс, 2001. – 288 с.
9. Гайдук Н. М. Особливості професійної підготовки посередників у США та Канаді / Н. М. Гайдук // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2004. – № 3. – С. 72–88
10. Гайдук Н. М. Про підготовку соціальних працівників до здійснення посередництва / Н. М. Гайдук //ІІІ Міжнародна науково-практична конференція «Соціальна робота і сучасність». – К., 2004.

11. Гайдук Н. Основи посередництва : концепції, методи та прийоми / Н. Гайдук, А. Журавський. – Львів : Національний університет “Львівська політехніка”, 2001. – 69 с.
12. Гайдук Н. М. До питання посередництва як сфери професійної діяльності / Н. М. Гайдук // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2003. – № 5. – С. 151–160.
13. Головатый Н. Ф. Социология молодежи: Курс лекций / Н. Ф. Головатый. – К.: МАУП, 1999. – 224 с.
14. Городяненко В.Г. Соціологія: підручник [для студ. вищих навч. Закладів] / В. Г. Городяненко. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 560 с.
15. Дементьев И. Работа школы с детьми группы риска / И. Дементьев // Воспитание школьника. – 2000. – №7. – С. 24
16. Дмитриев А.В. Конфликтология: учеб. пособ. / А. В. Дмитриев. – М.: Гардарики, 2003.– 320 с.
17. До питання проведення ефективної практичної соціальної роботи в Україні : існуючі проблеми освіти в галузі соціальної роботи // Реформування соціальних служб в Україні : сучасний стан та перспективи : Збірник статей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 5-7 червня 2002) / В. Сидоров, Л. Коваль, І. Зверєва, С. Хлебик, Р. Кравченко, Н. Кабаченко, О. Васильченко, МакКензі. – Львів, 2003.
18. Зайнышев И. Г. Технология социальной работы : учеб. пособие [для студ. высш. учеб. заведений] / И. Г. Зайнышев; под. ред. И. Г. Зайнышева. – М. : Гуманид. изд. центр ВЛАДОС, 2000. – С. 136–142.
19. Закревська Л. М. Перші кроки соц. педагога у школі. На допомогу соц. педагогу – початківцю / Л. М. Закревська. – Кам'янець–Подільський: Аксіома, 2005. – 52 с.

20. Звонар В. Інституційні засади використання механізму міжсекторного партнерства в соціальній політиці України / В. Звонар // Проблеми і перспективи функціонування інноваційної системи держави в умовах глобалізації : матеріали XIII міжнар. наук.-практ. конф., 27–28 верес. 2007 р., Луцьк / відп. ред. М. І. Карлін. – Луцьк : РВВ „Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. – С. 118–120.
21. Зязюлькин П. В. Управление профессиональным развитием социального педагога / П. В. Зязюлькин // Управление качеством образования в интересах устойчивого развития общества. – Мн., 2002.
22. Калачева И.И. Профессиональное становление школьных социальных педагогов: этнопсихологические аспекты / И. И. Калачева. – Мн., 2000.
23. Калениченко Р. А. Практична психологія в системі соціальної роботи : навч. Посіб / И. И. Калачева. – К. : КиМУ, 2006. – 115 с.
24. Капська А. Й. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи / А. Й. Капська, О. В. Безпалько, Р. Х. Вайнола. – К., 2002.
25. Клемантович И. Новая профессия–социальный педагог / И. Клемантович // Школа. – 1998. – №3. – С. 14.
26. Коваль Л. Г. Соціальна педагогіка : навч. посіб / Л. Г. Коваль, І. Д. Зверєва, С. Р. Хлєбник. – К., 1997.
27. Коваль Л. Г. Соціальна педагогіка / Соціальна робота / Л. Г. Коваль, І. Д. Зверєва, С. Р. Хлєбник. – К., 1997. – 392 с.
28. Коджаспирова Г. М. Культура профессионального самообразования педагога: Пособие / Г. М. Коджаспирова; под. ред. Ю. М. Забродина. – М., 1994.
29. Краснова Н. П. Технології роботи соціального педагога в загальноосвітній школі / Н. П. Краснова // Соціальна педагогіка : теорія та практика. – 2010. – №4
30. Криворучко П. П. Психологія сім'ї : навч. посіб. / П. П. Криворучко; під заг. ред. В. М. Марченко. – К.: КиМУ, 2007. – 140 с.

31. Литвиненко С. А. Основи соц.–педагогічної діяльності : навч. посіб. для студ. вищих пед. навч. закладів / С. А. Литвиненко. – К. : АПН, 2007. – 187 с.
32. Лукашевич М. П. Соціалізація : виховні механізми і технології / М. П. Лукашевич. – К., 1998.
33. Лукашевич М. П. Соціальна робота в Україні : теоретико-методичні засади / М. П. Лукашевич, І. І. Мигович, І. М. Пінчук. – К., 2001.
34. Малько А. Соціальна педагогіка в школі : Культурологічний аспект / А. Малько // Рідна школа. – 2001. – №3. – С. 36–40.
35. Мардахаев Л. В. Социальная педагогика: курс лекций / Л. В. Мардахаев; под ред. В. И. Беляева. – М., 2002.
36. Мельник Ю. Соціальний педагог та його професійна діяльність / Ю. Мельник, С. Шаргородська, упор. Т. Шаповал, Т. Гончаренко // Науково-виробниче видання «Соціальний педагог». – К. : Шкільний світ, 2006. – С. 5–44.
37. Модель процесу посередництва : концепції, методи та прийоми : посіб. / за ред. А. Журавського, Н. Гайдук. – Вінніпег ; Львів : Малті-М, 2004. – 151 с.
38. Молодь України у дзеркалі соціології / О. Балакірєва, О. Яременко. – К. : УІСД, 2001. – 210 с.
39. Никончук А. С. Профессиональная культура социального педагога / А. С. Никончук Бел. Фонд соц. поддержки детей и подростков «Мы – детям», Академия последипломного образования.–Мн., 2001.
40. Овчарова Р. В. Справочная книга социального педагога / Р. В. Овчарова. – М., 2001.
41. Професія – соціальний працівник / упоряд. : О. Главник; за заг. ред. К. Шендеровського, І. Ткач. – К.: Главник, 2006. – 112 с.
42. Рабочая книга социального педагога / Авторы-составители Е. А. Романова, А. Б. Матюшкин. – М.: ТЦ Сфера, 2002. – 144 с.

43. Різник Л. М. Особливості роботи соц. педагога в загальноосвітній школі / Л. М. Різник // Соц. робота в Україні : теорія і практика, 2006. – №4. – С. 129–134
44. Сейко Н. А. Соціальна педагогіка : методичний посібник / Н. А. Сейко. – Житомир : Житомир. держ. пед. ун-т, 2002. – С. 64–73.
45. Скот Д. Г. Конфлікти. Шляхи їх подолання / Д. Г. Скот. – К., 1991.
46. Сластенин В. А. Социальный педагог и социальный работник : личность и профессия / В. А. Сластенин // Теория и практика социальной работы : отечественный и зарубежный опыт. – Москва – Тула, 1993.
47. Словник-довідник для соціальних педагогів та соціальних працівників / за заг. ред. А. Й. Капської, І. М. Пінчук, С. В. Толстоухової. – К., 2000. – 260 с.
48. Сорочинская Е. Н. Подготовка социальных педагогов детско-юношеских объединений / Е. Н. Сорочинская. – Ростов н/Д, 1996. – 188 с.
49. Социальная педагогика : учеб. пособ. [для студентов высших учеб. заведений] / под ред. В. А. Микитина. – М. : Гуманит. изд. центр Владос, 2002. – 272 с.
50. Социальная педагогика : курс лекций / под об. ред. М. А. Галагузовой. – М., 2000.
51. Социальная работа : теория и практика : учеб. пособ. / Отв. ред. Е. И. Холостова. – М., 2001.
52. Соціальна педагогіка : підручник / за ред. проф. А. Й. Капської. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 468 с.
53. Соціальна робота в Україні : навч. посіб. / за заг. ред. І. Д. Звереві, Г. М. Лактіонової. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 256 с.
54. Соціальне посередництво і консультування [Електричний ресурс]. – Режим доступу до журн. : http://pidruchniki.com.ua/17280924/sotsiologiya/sotsialne_poserednitstvo_konsultuvannya

55. Фирсов М. В. Теория социальной работы : учеб. пособ. [для студ. высших учеб. заведений] / М. В. Фирсов, Е. Г. Студенова. – М., 2001.
56. Шакурова М. В. Методика и технология работы социального педагога : учеб. пособ. [для студ. высших учеб. заведений] / М. В. Шакурова. – М., 2002.
57. Шептенко П. А. Методика и технология работы социального педагога: учеб. пособ. [для студ. высш. пед. учеб. заведений]/ П. А. Шептенко, Г. А. Воронина; под. ред. В. А. Сластенина. – М., 2001.
58. Dietz H. Mediation – Ein Fallbeispiel zur neuen Form der Konfliktlösung / H. Dietz, H. Krabbe // Familie, Partnerschaft, Recht, – 1996. Heft 01, P. 5–8
59. Blum Dorothy J. The School Counselor's Book of Lists [Електричний ресурс] / Dorothy J. Blum. – San Francisco : The Wiley Imprint, 2010. – P. 127–129. – Режим доступу до журн. : <http://books.google.com.ua/books?id=12HR8k0CGUwC&pg=PA127&dq=mediation+in+the+school+book&hl=uk&sa=X&ei=fF2ZT9ywJsKfOsHu8MUG&ved=0CD8Q6AEwAg#v=onepage&q=mediation%20in%20the%20school%20book&f=false>
60. Erricker Jane Meditation in Schools : A Practical Guide to Calmer Classrooms [Електричний ресурс] /Jane Erricker. – London : The Tower, 2001. – P. 52–55. – Режим доступу до журн. : <http://books.google.com.ua/books?id=kl4Zjw8f95UC&printsec=frontcover&dq=mediation+in+the+school+book&hl=uk&sa=X&ei=fF2ZT9ywJsKfOsHu8MUG&ved=0CDMQ6AEwAA#v=onepage&q&f=false>

ДОДАТКИ

Додаток А

Анкета

Визначення рівня готовності майбутніх соціальних педагогів до здійснення посередницької діяльності

Опитування проводиться анонімно, вказувати своє ім'я та прізвище не потрібно!

*Дайте, будь ласка, відповіді на поставленні запитання
вибравши відповідь або самостійно давши власну відповідь.*

Курс на якому ви навчаєтеся _____

Стать: ☐ Чоловіча ☐ Жіноча

1. Посередництво – це

2. Посередник - це

3. Соціальна посередницька діяльність –це

4. В посередницькій діяльності соціального педагога виділять три основні етапи. Назвіть їх

5. Чи актуальна на Вашу думку посередницька діяльність?

1. Так, дуже актуальна;
2. Актуальна, але існують інші більш важливі види діяльності соціального педагога;
3. Не дуже поширена;
4. Ні, це не актуальна;

Поясніть , будь ласка, свою відповідь

6. Як Ви оцінюєте рівень своєї теоретичної обізнаності щодо посередницької діяльності соціального педагога?

1. низький
2. середній
3. високий

7. На який найбільше із форм і методів роботи, на Вашу думку, робиться наголос у роботі щодо посередницької діяльності:

1. Лекції;
2. Рольові ігри;
3. Бесіди;
4. Тренінгові заняття;
5. Практикуми;
6. Міні-тести;

Поясніть , будь ласка, свою відповідь

8. Чи маєте Ви досвід у посередницькій соціальній роботі?(Якщо «Так», то де саме)

1. Так

2. Ні

Якщо ваша відповідь на попереднє запитання була «ТАК», то
переходьте до запитання 9

9. Чи зустрічалися Ви, при цьому, із труднощами?

1. Так (*з якими саме?*)

2. Ні

10. Ви вважаєте себе підготовленим до здійснення посередницької
діяльності?

1. Так

2. Ні

Чому?

11. Як Ви гадаєте, чи існує потреба у підвищенні рівня підготовленості
соціальних працівників до здійснення посередницької діяльності?

1. Так

2. Ні

Дякуємо за Ваші відповіді!

Інтерв'ю

Специфіка реалізації соціальними педагогами посередницької функції

Анкета-анонімна, в ній не будуть вказуватися Ваше прізвище, ім'я, по батькові. Результати дослідження будуть представлені в узагальненому звіті. Для того, щоб дослідження було успішним, дуже важливо, щоб Ви відповідали на кожне запитання максимально чесно й уважно. Пам'ятайте, що Ваші відповіді строго конфіденційні.

Участь у дослідженні абсолютно добровільна.

Ми сподіваємось анкета зацікавить Вас. Заздалегідь дякуємо Вам за участь.

Будь ласка, починайте.

Стать: ☐ Чоловіча ☐ Жіноча

Вік: ☐ 20-25 років ☐ 25-35 років ☐ 35-45 років ☐ більше 45 років

Освіта _____

Спеціальність, яка зазначена у дипломі

Місце роботи

Посада

Стаж роботи на даній посаді

1. Які соціально-педагогічні функції Ви вважаєте найважливішими у своїй роботі?

Поясніть свою попередню відповідь (Чому?)

2. Які функції, Вам доводиться доводитися виконувати під час роботи найчастіше?

Чи зустрічалися Ви, при цьому, із труднощами?

1. Так (з якими саме?)

2. Ні

3. Наскільки важлива посередницька функція у Вашій роботі:

1. Важлива

2. Неважлива

3. Важко відповісти

Поясніть , будь ласка, свою відповідь

4. У своїй соціально-педагогічній роботі, як часто, Ви виступаєте у ролі посередника?

3. Часто

4. Рідко

5. Не виконую (дану відповідь поясніть)

Чи зустрічалися Ви, при цьому, із труднощами?

1. Так (з якими саме?)

2. Ні

5. Чи залучаєте Ви представників соціальних служб у ході здійснення посередницької діяльності?

1. Так, залучаю до корекції;
2. Час від часу залучаю;
3. Ні, не залучаю зовсім;
4. Власний варіант відповіді:

6. Чи співпрацюєте Ви із соціальними педагогами інших шкіл у даному напрямку?

1. Так, співпрацюю
2. Ні, не співпрацюю

7. Які форми взаємодії соціального педагога з громадськими організаціями, на Вашу думку, є найефективнішими?

1. партнерство;
2. координація;
3. посередництво;
4. наставництво.

Поясніть, будь ласка, свою відповідь

8. Назвіть причини відсутності взаємодії соціального педагога з громадськими організаціями?

9. При виконанні своїх обов'язків Ви найчастіше виступаєте у ролі посередника між ким?

10. Чи виникають проблеми при проведенні посередницької діяльності?

1. Так
2. Ні

Якщо Ваша відповідь «так», то назвіть їх

11. Що, на Вашу думку, забезпечує ефективність посередницької діяльності?

12. З якими установами та громадськими організаціями ви співпрацюєте?

13. Чи були в Вашому навчальному закладі спеціальні дисципліни по посередництву?

1. Так
2. Ні

14. Як Ви оцінюєте свої знання щодо посередницької діяльності, які отримали навчаючись?

1. Низький
2. Достатній
3. Високий

15. Чи брали Ви участь у тренінгах, курсах тощо по темі «посередництва»?

1. Так
2. Ні

Якщо «Так», то у яких саме

Дякуємо за співпрацю!